

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до навчального плану

Код та найменування спеціальності 014 Середня освіта (Історія);

Рівень вищої освіти - бакалавр (перший цикл вищої освіти)

Спеціалізація

Освітня програма Середня освіта (Історія);

Форма навчання заочна

Загальний обсяг у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та строк навчання 240 кред. 3 роки 10 місяців;

Навчальний план, затверджений Вченою радою 30 серпня 2016 року

(дата та номер протоколу)

Відповідність вимогам стандарту вищої освіти (в разі наявності) стандарт відсутній

Відповідність вимогам професійного стандарту (в разі наявності) стандарт відсутній

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання наявність повної загальної середньої освіти

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін, практик
І. Цикл загальної підготовки		
1.1 Обов'язкові дисципліни		
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами; – розуміння особливостей роботи з речовими історичними джерелами.	Знати: – цивілізаційні витоки і детермінанти української культури; – особливості розвитку соціокультурних та релігійно-конфесійних процесів в умовах перебування України під владою інших держав; – специфіку ідеологічних впливів Заходу та Сходу; – багатогранність і багатство здобутків української культури в контексті світової культури. – класифікацію основних джерел, які слугують основою для вивчення процесів і явищ у сфері української культури; вміти: вільно володіти понятійним та термінологічним апаратом навчальної дисципліни; з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки і закономірності культурного	Історія української культури

	розвитку українського суспільства в різні історичні періоди; визначати місце і роль виданих діячів культурного життя України на певному історичному етапі; узагальнювати досягнення українського народу у сфері культури в історичній ретроспективі, виокремлюючи внесок до скарбниці світового мистецтва.	
Загально-професійні компетентності полягають у володінні: – базовими та спеціальними знаннями та навичками теоретичного і прикладного характеру в сфері філософських наук; – загальнонауковою та філософською термінологією, вміння працювати з науковими текстами та смисловими конструкціями, які містяться у них; – навичками здійснення ефективної комунікації у фаховому середовищі, грамотно викладати думки; – генерувати нові ідеї, висувати самостійно гіпотези, креативно мислити; – здатністю до критичного аналізу, узагальнення та систематизації інформації, до визначення цілей у професійній діяльності та вибору оптимальних шляхів і методів їх досягнення; – характеризувати та давати оцінку окремим явищам, подіям і процесам, виявляти їх зв'язок з економічним, політичним, соціальним та культурним контекстом, а також об'єктивними тенденціями та закономірностями системи	Знати: <i>а) на ознайомчо-орієнтованому рівні:</i> історичні типи і форми світогляду; методи і функції філософії; основне коло філософських проблем; структуру філософського знання; історичні типи філософської рефлексії; основні напрямки сучасної вітчизняної та світової філософії; видатних філософів минулого та сучасності; <i>б) на понятійно-аналітичному рівні:</i> сутність основних філософських категорій; характерні риси та тенденції розвитку основних періодів історії філософії; основні теоретичні положення з онтології, феноменології, діалектики, соціальної філософії, гносеології; <i>в) на продуктивно-синтетичному рівні:</i> процес становлення різних типів, рівнів, форм світогляду; механізми розвитку та взаємодії природних, соціальних та пізнавальних процесів; критерії класифікації соціальних явищ суспільного розвитку. Уміти: <i>а) на предметно-практичному рівні:</i> виявляти свою світоглядну позицію; застосовувати набуті знання у процесі наукової та практичної (професійної) діяльності; добре орієнтуватися в першоджерелах	Філософія

загалом. Загальнокультурні компетентності: – використовувати основи філософських знань для формування світоглядної позиції; – аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку суспільства для формування громадянської позиції; – використовувати основи філософських знань у різноманітних сферах життєдіяльності; – здатність до комунікації в усній та письмовій формах для вирішення завдань (проблем) міжособистісного та між культурного спілкування; – здатність до самоорганізації та самоосвіти. Ціннісно-сміслові світоглядні компетентності: – навички ціннісних настанов та орієнтацій; – здатність розуміти оточуючий світ, орієнтуватися в ньому; – усвідомлювати свою роль та призначення; – вміти вибирати цільові та смислові настанови для своїх дій та вчинків, приймати рішення. Системні компетенції: – здатність застосовувати знання на практиці; – здатність до навчання; – здатність адаптації до нових умов, ситуацій; – здатність генерувати нові ідеї; – навички лідерства; – навички працювати самостійно й автономно;	та основній сучасній філософській літературі; <i>б) на предметно-розумовому рівні:</i> - логічно формулювати та обґрунтовувати свою світоглядну позицію; - аналізувати проблеми та процеси, що пов'язані з суспільним життям; - володіти прийомами ведення дискусії, полеміки, діалогу; <i>в) на продуктивно-синтетичному рівні:</i> - формулювати власну позицію щодо актуальних проблем сучасності; - здійснювати реферування необхідної літератури, першоджерел; - здійснювати прогнози щодо подальшого розвитку соціальних, правових, політичних, економічних та н.. процесів; - апріорно синтезувати набуті знання із фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття та світорозуміння.	
---	---	--

– здатність до проявів ініціативи та підприємництва; – відповідальність за якість; – воля до успіху.		
Компетентності: – досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення в професійній сфері; – розуміння ролі державної мови в професійній діяльності; – здатність впливати на співрозмовника за допомогою вміло дібраних мовних засобів; – здатність сприймати та відтворювати фахові тексти, кваліфіковано використовувати професійну лексику й термінологію; – здатність обирати комунікативно виправдані мовні засоби.	знати: – основні відомості про українську мову та її місце серед інших мов, особливості сучасної мовної політики й мовної ситуації в Україні; – своєрідність української мови як літературної, ознаки усної і писемної форм літературної мови, використання їх у професійній сфері; – законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування (основні ознаки культури мовлення, їх характеристику, мовні норми сучасної української літературної мови; функціональні стилі сучасної української літературної мови, їх основні характеристики); вміти: – вільно і вправно володіти нормами сучасної української літературної мови в практичному процесі здобування і збагачення професійної діяльності; – аналізувати своєрідні риси української мови, основні комунікативні ознаки культури мовлення, особливості літературної мови та мовної норми, типи мовних норм, визначати функціонально-стилістичну належність текстів; – вміло застосовувати на практиці у різних комунікативних ситуаціях набуті теоретичні знання з писемного й усного професійного мовлення; – складати різні види загальних і професійних документів, правильно добираючи мовні засоби, що відображають їх специфіку; – планувати й виголошувати професійні прилюдні виступи із дотриманням відповідних норм літературної мови і необхідних вимог до виступу;	Українська мова (за професійним спрямуванням)

	– виробляти навички сприймання, відтворення й редагування текстів офіційно-ділового та наукового стилів у професійній діяльності; – моделювати тексти відповідно до стилю й ситуації спілкування.	
Загальнонаукові компетентності: здатність до опанування загальнонаукової методологією та базовими уявленнями про основи політології; здатність використання базовими політичними цінностями та нормами політичної поведінки для формування активної громадянської позиції; здатність до оцінки та аналізу соціально-політичних процесів і явищ на глобальному (мега-), макро-, мезо- і макрорівнях. Соціально-особистісні компетентності: здатність здійснювати політичну комунікаційну діяльність; 5 здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості; здатність формувати нові ідеї (креативність).	Знання 1. Становлення та розвиток політології, її об'єкт предмет та методи. 2. Історію розвитку та стан сучасної політології. 3. Сучасні знання за окремими розділами політології (політична філософія, політична соціологія, порівняльна політологія, теорія міжнародної політики, політична історія, прикладна політологія, теоретична політологія, геополітика). 4. Методів політологічного аналізу, інформування і прогнозу відносно поточних політичних ситуацій. 5. Сутності влади як суспільного явища та суб'єкти і об'єкти політичної влади. Уміння та комунікації 1. Визначати теоретичні, духовні, прикладні та інструментальні компоненти політичного знання, їх роль і функції в підготовці політичних рішень. 2. Аналізувати сутність політичної влади, держави, політичного життя, розрізняти політичні відносини і процеси, суб'єкти і об'єкти політики. 3. Класифікувати політичні системи і режими, партійні та виборчі системи. 4. Компетентно володіти категоріальним базисом політології для розкриття сутності явищ та політичних процесів у суспільстві, взаємодії політологічних теорій з іншими галузями гуманітарного знання,	Політологія

	насамперед – соціоекономічним. 5. Уміння компетентно будувати інформаційне спілкування в професійному і непрофесійному комунікативному середовищі з урахуванням існуючого соціокультурного контексту. 6. Самостійно оцінювати та узагальнювати опрацьований матеріал, опрацювати різноманітний інформаційний матеріал, робити висновки та приймати рішення.	
1.2 Вибіркові дисципліни		
здобуття фундаментальних знань про національну і всесвітню історію; – оволодіння ключовими теоретико-методологічними засадами і методами вивчення та інтерпретації історичного минулого; – набуття навичок і вмінь виховувати на історичних прикладах громадянську, морально-етичну та патріотичну позицію людини, яка шанує загальнолюдські й національні цінності та з повагою ставиться до інших народів і культур; – розв’язання складних завдань і практичних проблем, що передбачає проведення досліджень із застосуванням інноваційних засобів, які характеризуються актуальністю наукової проблематики.	Усне мовлення: виступати з підготовленими презентаціями, доповідями на наукових конференціях; реагувати на основні ідеї та розпізнати важливу наукову інформацію аудіювання: розуміти та розпізнавати інформацію в ході професійно-наукових обговорень читання: розуміти та вміти перекласти із словником автентичні тексти за фахом; розуміти деталі та загальний зміст наукового тексту; знаходити конкретну інформацію, пов’язану з предметом навчання письмо: писати тези, доповіді, реферати та анотації із достатнім ступенем граматичної коректності.	Іноземна мова (англійська)
1. Компетенції, якими повинен володіти здобувач. Здатність охопити інформацію про роль та місце писемності у історії розвитку культур. Роль	Уміння розмежовувати періоди розвитку кирилиці у залежності від специфіки подачі графічних знаків – старослов’янський, давньоруський, староцерковнослов’янський та	Старослов’янська мова

кирилиці у системі формування та розвитку слов'янських народів. Періодизацію розвитку кирилиці від середини IX до початку XX ст. Основні типологічні особливості графіки для кожного з періодів розвитку кирилиці. Кирилиця у контексті розвитку індоєвропейської мовної сім'ї. Основні гіпотези щодо до кириличної писемності. Кирилиця та глаголиця. Основні пам'ятки кирилично-глаголичної писемності. Кирилична писемність і основні типи письма – від піктографічного до фонетичного, особливості системи голосних та приголосних та основні зміни у цих системах.	сучасно церковнослов'янський типи. Особливості формування української редакції та її графічні ознаки. Уміти читати тексти у залежності від періоду створення. Робити переклад (адаптація за змістом) текстів. Характеризувати їх. Визначати дати (датування) текстів. Давати загальні характеристики частинам мови – морфологічний розбір. Робити транскрипцію текстів урахуваючи чотири основні редакції. Особливості орфографії та орфоєпії церковнослов'янських текстів. Лексичні, словотвірні особливості східнослов'янської кириличної системи.	
Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач Підготовка до вивчення і сприйняття предметів професійного циклу, культурологічних і гуманітарних дисциплін. Здатність застосовувати набуті знання для розуміння міждисциплінарних зв'язків. Здатність акумулювати комплекс знань, який полягає в усвідомленні синтетичної будови латинської мови, багатстві граматичних категорій, різноманітності синтаксичних структур. Удосконалення техніки читання і перекладу зі словником латиномовних джерел з історії стародавнього світу, середніх віків, історії України періоду феодалізму, історії західних і південних	Знати : – основні віхи історії латинської мови та її значення для юриспруденції; – правила вимови голосних і приголосних звуків; – відмінкові закінчення іменників усіх відмін; – особливості прикметників різних відмін; – розряди займенників; – часову систему латинського дієслова (інфекта і перфекта); – види прислівників; – основні прийменники та розуміти їх функції в реченні; – кількісні та порядкові числівники; – основні історичні твори видатних письменників Давнього Риму; – напам'ять 150 латинських крилатих висловів із історико-літературним коментарем, наукову	Латинська мова

слов'ян, праць істориків доби античності, середньовіччя, Відродження і Просвітництва, архівних документів, вироблення культури історико-філологічного аналізу джерела, написаного латинською мовою. Здатність грамотно вживати міжнародну наукову та суспільно-політичну термінологію латинського походження, розуміти шляхи проникнення латинізмів у сучасні європейські мови. Використовувати знання з історії та культури античного світу для формування світогляду. Здатність використання інформаційних технологій при вивченні латинської мови.	термінологію (100) та лексику (300 слів). вміти : – правильно вимовляти і читати латинські слова; – відміняти іменники I–V відмін; – узгоджувати прикметники з іменниками та відмінювати їх; – утворювати ступені порівняння прикметників; – відмінювати займенники різних розрядів; – відмінювати дієслова різних дієвідмін у всіх часах; – утворювати ступені порівняння прислівників; – узгоджувати й відмінювати числівники; – читати і перекладати адаптовані тексти з історії Давнього Риму; – читати та інтерпретувати фрагменти творів видатних істориків Давнього Риму в оригіналі; – вміти використовувати латинські крилаті вислови, фразеологію та термінологію на практиці.	
1. Компетенції, якими повинен володіти здобувач. Розуміння особливостей інформаційного суспільства. Інформація та інформаційні технології в епоху глобалізації. Історію розвитку риторики. Особливості кожного з періодів розвитку риторики. Історико-філософські та соціокультурні засади відродження риторики. Класична риторика та неориторика. Основні правила та закони класичної риторики. Їх роль та місце у сучасній теорії дискурсу. Жанрові розмежування риторичних та комунікативних видів. Знати законодавчу базу, яка регулює	Уміння збирати, опрацьовувати матеріал та формувати репрезентативний текст та уміти його оприлюднити. Уміння структурувати та типологізувати сегменти тексту. Уміння витримувати сюжетну лінію оповіді. Творчо та винахідливо застосовувати знання з комунікативної девіатології. Уміння диференціювати аудиторію за інтелектуальними, віковими, соціальними та гендерними ознаками. Уміння переводити складний за формою матеріал у формат доступності. Уміти аналізувати дискурс структуру та виявляти девіації. Уміння вести дискусії, діалоги, полеміку.	Основи риторики

правила формування дискурсу.		
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами.	знати: – особливості розвитку державних і правових інститутів в Україні; – понятійно-категоріальний апарат правової сфери; – джерела навчального курсу, насамперед, Конституцію України, закони та підзаконні нормативно-правові акти, які стосуються програми курсу «Правознавство». вміти: – формувати знання з питань державно-правового життя в сучасній Україні, високу правову культуру, професійну етику, глибоку повагу до права і соціальних цінностей, гарантії забезпеченні прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина; – давати наукове тлумачення основним поняттям та категоріям різних галузей права; – тлумачити основні правові поняття, аналізувати соціально-значущі проблеми і процес їх правового вирішення, кваліфіковано використовувати методи права в різних видах професійної діяльності; – в усному та письмовому вигляді правильно (логічно) висловлювати або оформлювати правові явища та процеси.	Правознавство
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність.	знати основні базові категорії менеджменту і маркетингу; спільні риси і відмінності національної та мультинаціональної моделі бізнесу, характерні риси його глобалізації; основні елементи зовнішнього середовища бізнесу, інструментарій здійснення економічного, правового та маркетингового аналізу з метою	Менеджмент і маркетинг

Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами;	прийняття ефективних управлінських рішень; знати різницю між кластерним, культурно-константним і цінністним підходами до розуміння культури, розрізняти європейський, скандинавський, американський та азійський поведінські стереотипи; знати принципи стратегічного планування в фірмі, послідовність реалізації та алгоритм стратегічного планування; знати специфіку управління людськими ресурсами та корпоративною культурою. вміти визначати основні особливості менеджменту і маркетингу, його базові категорії; спільні риси і відмінності національної та мультинаціональної моделі бізнесу, ідентифікувати характерні риси його глобалізації; класифікувати основні елементи зовнішнього середовища бізнесу, володіти інструментарієм здійснення економічного та маркетингового аналізу з метою прийняття ефективних управлінських рішень; визначити різницю між кластерним, культурно-константним і цінністним підходами до розуміння культури, розрізняти європейський, скандинавський, американський та азійський поведінські стереотипи; реалізовувати на практиці принципи стратегічного планування, організації, мотивації роботи персоналу, здійснення контрольних функцій в фірмі, визначати послідовність реалізації стратегічного планування на основі застосування його алгоритму; вміти приймати управлінські рішення щодо реалізації на практиці специфіки управління людськими ресурсами та корпоративною культурою.	
Компетенції – здатність вільно оперувати	знати: - сутність економічних явищ та	Економічна теорія

новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами.	процесів; - економічний зміст відносин власності, розподілу, обміну та споживання матеріальних і духовних благ в суспільстві, суперечностей господарського розвитку, економічних потреб та інтересів; - механізм дії і використання економічних законів на макро- і мікрорівнях; - зміст основних понять, категорій, законів ринкової економіки; - механізм становлення різних форм господарювання, маркетингу, менеджменту і розвитку комерційних структур, особливостей розподілу, отримуваних ними доходів, системи оподаткування. вміти: - дати наукове тлумачення особливостей формування і розвитку товарно-грошових відносин в умовах сучасної ринкової трансформації економіки України; - орієнтуватись у глобальних проблемах економічного розвитку світо-господарських зв'язків, інтеграції України в систему міжнародного поділу праці; - проводити ґрунтовний аналіз соціальної спрямованості господарської діяльності та економічного середовища населення в окремих країнах; - приймати практичні рішення щодо оптимального застосування набутих знань при виконанні своїх професійних обов'язків.	
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до	знати: – історію розвитку філософської думки, починаючи з стародавньої філософії до сучасності; – орієнтуватись в основних періодах розвитку української філософії;	Філософія освіти і науки

системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами.	– основні аспекти філософії буття та філософії духу; – принципи, закони та категорії діалектики; – філософські аспекти гносеології; – основи теорії соціальної філософії. вміти: – застосовувати наукову методологію та світогляд для аналізу явищ природної та соціальної дійсності; – усвідомлювати гуманітарну підготовку в університеті як єдиний цілісний процес, де філософія є базою світогляду та методології; – вбачати життєвий смисл філософії, за її допомогою актуалізувати та успішно розв'язувати життєві проблеми; – поєднати базові знання з філософії з розв'язанням проблемних ситуацій в інших науках.	
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами;	знати: різні аспекти сутності релігії, її місце та роль в житті людини та суспільства; чим відрізняється релігієзнавство від теології – вчення про Бога; причини виникнення та існування релігії, типологію світових релігій; міжнародні релігійні організації та про їхню участь в екуменічному, миротворчому, екологічному русі; особливості впливу релігії на різні сфери духовного життя суспільства; віросповідання, які існують в Україні; вміти: формувати власне ставлення до світової духовної культури, її цінностей та розрізняти особливості конфесійної діяльності релігійних організацій в Україні; орієнтуватися в питаннях відносин між релігією, релігійними	Релігієзнавство

	установами і державою; долати різні перекручення стосовно питань релігії та церкви, пов'язані з довготривалим пануванням державного атеїзму в Україні; брати участь у заходах, спрямованих на відродження духовної культури української нації.	
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами.	знати: • загальні проблеми культурології та її місце в розвитку суспільства; типи і форми культур, основні культурно-історичні центри і регіони, закономірності їх еволюції та функціонування; особливості розвитку культури України в контексті світової (зокрема, європейської) культури; • роль культури і науки в розвитку цивілізації, їх співвідношення і пов'язані з ними сучасні соціальні, економічні та етичні проблеми; • структуру розвитку культури людства, основні культурно-історичні епохи, їх здобутки у матеріальній та духовній сферах, у різних галузях науки та видах мистецтва; • різні картини (моделі) світу та місце людини в ньому; • норми, які регулюють взаємовідносини людей і ставлення людини до навколишнього середовища; сутність суперечностей, що існують на сучасному етапі науково-технічного розвитку, і кризи існування людини у природі внаслідок порушення рівноваги в ній; важливість вирішення сучасних глобальних проблем; • культурні процеси і явища, сучасні наукові методи їх дослідження на рівні, необхідному для розв'язання практичних завдань у майбутній професійній діяльності; вміти: • засоби формування культурної особистості, її відповідальності за	Культурологія

	збереження культурних надбань; • пояснити феномен культури, її роль у людському житті; способи набуття, збереження і передавання соціального досвіду, базисних культурних цінностей; • оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх створення; вести діалог як спосіб виявлення свого розуміння культурних здобутків різних регіонів, народів і націй та визначити лінію власної поведінки в умовах розмаїття культур; • володіти розвиненою культурою мислення, вміти чітко і логічно висловлювати власні думки в усній і письмовій формах; бути здатним самостійно опановувати нові знання, критично осмислювати набутий досвід з позицій останніх досягнень у галузі гуманітарних наук, економіки та соціальної практики.	
II. Цикл професійної підготовки		
2.1 Обов'язкові дисципліни		
здобуття фундаментальних знань про національну і всесвітню історію; – оволодіння ключовими теоретико-методологічними засадами і методами вивчення та інтерпретації історичного минулого; – набуття навичок і вмінь виховувати на історичних прикладах громадянську, морально-етичну та патріотичну позицію людини, яка шанує загальнолюдські й національні цінності та з повагою ставиться до інших народів і культур; – розв'язання складних завдань і практичних проблем, що передбачає проведення досліджень із застосуванням інноваційних	Усне мовлення: виступати з підготовленими презентаціями, доповідями на наукових конференціях; реагувати на основні ідеї та розпізнати важливу наукову інформацію аудіювання: розуміти та розпізнавати інформацію в ході професійно-наукових обговорень читання: розуміти та вміти перекласти із словником автентичні тексти за фахом; розуміти деталі та загальний зміст наукового тексту; знаходити конкретну інформацію, пов'язану з предметом навчання письмо: писати тези, доповіді, реферати та анотації із достатнім ступенем граматичної коректності.	Іноземна мова (перша)

засобів, які характеризуються актуальністю наукової проблематики.		
1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності. 2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. 3. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. 4. Здатність спілкуватися рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти використовувати в професійних цілях давні мови.	знати: періодизацію і хронологію, спеціальну термінологію історії первісного суспільства; джерела та історію розвитку науки; ключові теорії, концепції, напрямки, у вивченні первісної історії; систему історичних фактів первісної історії; основні ключові закономірності та тенденції загальносвітового історичного процесу в давнину; сучасний стан розв'язання проблеми антропогенезу; проблеми формування людського суспільства, виникнення мислення, мовлення, ідеологічних уявлень; основні риси етапів праобщини, ранньо- і пізньопервісної общини; передумови, форми, шляхи і хід розпаду родового ладу, виникнення приватної власності, держави, розвитку духовної культури цього періоду. принципи та методи представлення складної історичної інформації у логічно послідовній формі (характеристиці). вміти: застосовувати методи історичного аналізу та синтезу історичних фактів, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки в древній історії; виявляти ключові закономірності та тенденції історичного процесу в давнину; співставляти і використовувати в історичному дослідженні історичну, археологічну, антропологічну, геологічну та інші періодизації; використовувати набуті знання для вивчення етнологічних проблем. робити узагальнення та висновки на основі аналізу характеру господарства та суспільної організації на основі	Історія первісного суспільства

	вивчення археологічних, етнологічних, письмових джерел щодо стану розвитку того чи іншого населення первісної формації.	
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами; – розуміння особливостей роботи з речовими історичними джерелами	Знати: основні факти, щодо розвитку стародавніх Греції і Риму. вміти: користуватися джерелами та літературою; усвідомлювати характерні риси розвитку окремих культур античної цивілізації; Робити самостійні висновки з опрацьованого матеріалу.	Історія стародавніх Греції і Риму
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами; – розуміння особливостей роботи з речовими історичними джерелами.	Знати: основні факти, щодо розвитку давньосхідних цивілізацій. вміти: користуватися джерелами та літературою; усвідомлювати характерні риси розвитку окремих культур Сходу; Робити самостійні висновки з опрацьованого матеріалу.	Історія стародавнього Сходу

Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами; – розуміння особливостей роботи з речовими історичними джерелами. Інструментальні компетенції: – навички вмілого застосування методів спеціальних історичних дисциплін в наукових дослідженнях; – оволодіння методикою джерелознавчої критики писемних, усних та речових джерел.	знати: закономірності та особливості розвитку середньовічних країн Західної Європи та Візантії, володіти необхідними мінімальними знаннями в хронології, періодизації проблеми, знати ключових політичних, культурних діячів. Володіти елементарними термінами та застосовувати їх за призначенням вміти: працювати з історичним джерелом (оригіналом і перекладом), встановити його авторство, походження, класифікувати та типологізувати його, скласти на основі цього коротке повідомлення та письмове есе, порівнювати, зіставляти історичні джерела, проводити паралелі та прослідковувати диференціацію в історичній літературі щодо дисципліни, яка вивчається. Написати наукову статтю, підготувати мультимедійну презентацію чи науковий виступ на тему, яка стосується курсу історії Середніх віків із застосуванням широкого спектру джерел та літератури	Історія середніх віків
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей	знати: предмет та об’єкт археології; історію розвитку археології, як науки; систематизацію археологічних джерел, типи археологічних пам’яток; основні методи дослідження археологічних пам’яток; археологічну періодизацію. Періодизацію і хронологію археології України; методи археологічного датування; процедуру археологічного дослідження; Основні галузі археології.	Археологія

роботи з писемними та усними історичними джерелами; – розуміння особливостей роботи з речовими історичними джерелами. Інструментальні компетенції: – навички вмілого застосування методів спеціальних історичних дисциплін в наукових дослідженнях; – оволодіння методикою джерелознавчої критики писемних, усних та речових джерел.	Сучасні концепції та інтерпретації археологічних пам'яток з території України. Законодавчі акти про охорону культурної та археологічної спадщини. вміти: використовувати набуті знання для вивчення проблем історії стародавнього населення; робити висновки та узагальнення на основі аналізу характеру археологічних джерел; використовувати різні методи археологічного дослідження для датування (відносного) археологічних пам'яток; узагальнювати дані про господарство і матеріальну культуру стародавнього населення на основі аналізу характеру археологічних джерел; орієнтуватись у науковій літературі із актуальних проблем археології, відбирати з цієї інформації найголовніше, вміти систематизувати її; працювати з науково-методичними посібниками; застосувати отриманні теоретичні знання при проведенні наукового дослідження.	
Компетентності соціально-особистісні: – підвищення загальної психологічної культури учасників педагогічного процесу; – аналіз психологічної складової навчально-виховного процесу в середній школі; – психологічний аналіз засобів педагогічної комунікації; – розробка психологічних	Знати: – предмет, завдання та методи психології середньої школи; – основні теорії сучасної психології, які дають можливість розробляти і впроваджувати ефективні методики викладання; – психологічні особливості учнівського віку; – психологічні основи формування професійних знань та навичок у студентів; – соціально-психологічні процеси у студентських групах;	Психологія

засобів формування професійної компетентності особистості; – організація навчально-пізнавальної діяльності студентів; стимулювання активності навчальної діяльності; організація виховного середовища та управління різними видами діяльності учнів з метою вирішення завдань їх особистісного та професійного розвитку. Загальнонаукові компетентності: – знання та розуміння предметної області, професії; – здатність генерувати нові ідеї; – уміння формулювати та розв'язувати проблеми; – здатність до безперервного та актуального навчання; – уміння працювати в команді; – уміння мотивувати людей та досягати спільних цілей; – здатність до критики та самокритики; – уміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різноманітних джерел; – здатність приймати обґрунтовані рішення; – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; – навички використання інформаційно-комунікаційних технологій. Інструментальні компетентності: – здатність використовувати ефективні психодіагностичні методики; – здатність адаптуватися та	– основні механізми ефективного педагогічного спілкування; – вимоги до особистості вчителів середніх навчальних закладів. Вміти: – орієнтуватися в сучасних психологічних проблемах середньої школи; – самостійно виявляти і вирішувати психологічні проблеми, пов'язані з організацією педагогічної та професійної діяльності; – застосовувати знання з психології вищої школи для розробки методик викладання фахових дисциплін; – визначати психологічні особливості особистості учня, учнівського класу та застосовувати ці знання на практиці; – виявляти дезадаптацію учнів до умов шкіл і сприяти адаптації студентів до навчання та майбутньої професійної діяльності.	
--	---	--

діяти в нових ситуаціях; — здатність застосовувати ефективні методики викладання. Професійні компетентності: — підвищення загальної психологічної культури учасників педагогічного процесу; — аналіз психологічної складової навчально-виховного процесу у середній школі; — психологічний аналіз засобів педагогічної комунікації; — розробка психологічних засобів формування професійної компетентності особистості; — психодіагностика учасників педагогічного процесу у середній школі; — організація навчально-пізнавальної діяльності учнів; стимулювання активності навчальної діяльності; організація виховного середовища та управління різними видами діяльності учнів з метою вирішення завдань їх особистісного та професійного розвитку.		
Компетентності соціально-особистісні: - здатність критично оцінювати й переосмислювати традиційну систему навчання і виховання, усвідомлювати необхідність інноваційної освітньої діяльності; - відкритість нововведенням, позитивне сприйняття нових підходів до організації та змісту освітнього процесу в закладах освіти; - високий інтелектуальний і	Знати: - найважливіші законодавчо-нормативні освітні документи; - основні поняття і категорії педагогіки; - провідні концепції виховання і навчання; - основні методи науково-педагогічного дослідження; - вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості; - сутнісні характеристики понять «педагогічна майстерність» і «педагогічна техніка»; - закономірності, принципи, методи,	Педагогіка

культурно-освітній рівень, різнобічність інтересів; - органічне поєднання особистої, педагогічної та загальної культури; - творча здатність генерувати нові ідеї. Загальнонаучові компетентності: - знання особливостей, тенденцій розвитку і запитів щодо потреб інтелектуального і духовного розвитку людини, проблем і потреб сучасного українського суспільства у сфері освіти і виховання особистості; - оволодіння базовими знаннями і необхідними майбутньому фахівцеві компетенціями; - опанування інноваційних технологій навчання, виховання й управління закладами середньої освіти; - демонстрування обізнаності з методами й інструментарієм реалізації завдань, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю. Інструментальні компетентності: - сформованість навичок роботи з нормативними освітніми документами, першоджерелами, підручниками і навчальними посібниками; - провадження самостійного пошуку необхідної інформації у фахових періодичних виданнях, базах даних, он-лайн ресурсах тощо; - оволодіння категоріально-поняттєвим апаратом, дотичним до обраної галузі знань.	форми і засоби навчання та виховання учнівської молоді; - особливості організації та проведення навчально-виховної роботи у загальноосвітніх навчальних закладах відповідно до положень нормативно-правової бази національної системи освіти і сучасної педагогічної науки; - основи теорії школознавства. Вміти: - усвідомлювати перспективні тенденції розвитку педагогічної науки, що ґрунтуються на кращих світових і національних педагогічних здобутках минулого та новітніх педагогічних ідеях сучасних науковців; - визначати рівні і компоненти педагогічної майстерності та педагогічної техніки учителя; - здійснювати навчально-виховну роботу з урахуванням сучасних вимог суспільства, основних педагогічних закономірностей і принципів; - аналізувати, виділяти головне, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити самостійні висновки; - визначати сутність процесів навчання і виховання; - застосовувати методи науково-педагогічного дослідження; - свідомо вибирати методи навчання з урахуванням конкретних умов навчальної діяльності; - планувати етапи і прогнозувати результати навчання і виховання; - застосовувати на практиці оптимально доцільні форми й методи навчання та виховання; - аналізувати, оцінювати та коректувати навчально-виховний процес у класі, школі.	
--	--	--

Професійні компетентності: - усвідомлення потреби всебічного розвитку людини як особистості й найвищої цінності суспільства, виховання відповідальних національно свідомих громадян, готових до свідомого суспільного вибору задля забезпечення сталого поступу України як цивілізованої європейської держави; - набуття навичок використання теоретичних знань у практичній педагогічній діяльності; - здатність до фахової рефлексії; - упевненість у позитивному результаті власної педагогічної діяльності й водночас готовність до подолання професійних невдач і нових освітніх викликів; - спроможність моделювати ситуації, прогнозувати можливі наслідки педагогічних впливів на особистість вихованця.		
Компетентності соціально-особистісні: – здатність критично аналізувати традиційну систему освіти; – креативність, – підвищення рівня історичної компетентності школярів як невід’ємного чинника цілісної культури особистості; – самостійна оцінка інноваційних технологій. Загальнонаукові компетентності: – сформувати базові знання та необхідні предметні	Знати: – тенденції розвитку сучасної освіти; – особливості інноваційного навчання, його переваги, гуманістичну спрямованість освітніх інноваційних процесів; – умови ефективності інноваційних педагогічних процесів; – структуру і динаміку розвитку освітніх інноваційних процесів; – особливості кооперативного навчання; – критерії оцінювання рівня сформованості компетентностей у гравців під час дидактичних ігор з історії;	Сучасні освітні технології

компетенції з курсу; – дослідити інноваційні технології через призму розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості. Інструментальні компетентності: – дослідницькі навички; – навички роботи з джерелами інформації; – оцінка різних версій й думок про інноваційні технології; – володіння термінологічно-понятійним апаратом. Професійні компетентності: – створення ефективних механізмів підвищення якості навчання історії учнів загальноосвітніх навчальних закладів; – вжиття корекційних заходів, спрямованих на підвищення якості навчання історії; – працювати з науково-методичними посібниками.	– ігрові технології навчання; структуру дидактичної гри; – методичні принципи і прийоми організації роботи мікрогруп учнів на уроці історії; – технології опрацювання дискусійних питань; – типи проєктів; кейс-технології; – можливості використання інформаційно-комунікативних технологій у навчанні історії; – комп’ютерні програмні технології; Вміти: – застосовувати принципи управління інноваційними освітніми процесами; – використовувати форми і технології «кооперативного навчання» на уроці історії; – використовувати дидактичні ігри у процесі навчання історії; – застосовувати методику організації навчальних проєктів, кейс-технології; – методику застосування інформаційних технологій на різних етапах уроку історії; – використовувати Інтернет-ресурси на уроках історії; – практично реалізувати набуті знання у вигляді підготовки інтерактивних уроків історії, рефератів, виступів на конференціях, прес-конференціях, дискусіях, статтях, створення блогів ін.	
Компетенції соціально-особистісні: – психологічний аналіз засобів педагогічної комунікації; – розробка психологічних засобів формування професійної компетентності особистості; – організація навчально-пізнавальної діяльності учнів; стимулювання активності навчальної діяльності; організація виховного середовища та управління	знати: – основні теорії сучасної психології, які дають можливість розробляти і впроваджувати ефективні методики викладання; – психологічні особливості учнів та освітнього середовища; – психологічні основи формування професійних знань та навичок у педагогів; – соціально-психологічні процеси в учнівських колективах; – основні механізми ефективного педагогічного спілкування; – вимоги до особистості викладачів	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін

різними видами діяльності учнів з метою вирішення завдань їх особистісного та професійного розвитку. Загальнонаукові компетенції: – здатність до організації власної науково-дослідницької діяльності, здатність до системного критичного мислення; – науковий світогляд і аналітичне, творче мислення; знання та розуміння предметної області, професії; – здатність генерувати нові ідеї; – здатність до безперервного та актуального навчання; – уміння працювати в команді. Інструментальні компетенції: – уміння формулювати та розв'язувати проблеми; – здатність адаптуватися та діяти в нових ситуаціях; – навички використання інформаційно-комунікаційних технологій. Професійні компетенції: – уміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різноманітних джерел; – здатність приймати обґрунтовані рішення; – здатність використовувати ефективні психодіагностичні методики; – уміння мотивувати людей та досягати спільних цілей; – здатність застосовувати ефективні методики викладання.	освітніх закладів. вміти: – орієнтуватися в сучасних психологічних проблемах середньої школи. – самостійно виявляти і вирішувати психологічні проблеми, пов'язані з організацією педагогічної та професійної діяльності. – визначати психологічні особливості особистості учня, учнівської групи та застосовувати ці знання на практиці; Виявляти дезадаптацію учнів до умов школи і сприяти адаптації учнів до навчання.	
Компетенції соціально-особистісні:	Знати тенденції розвитку сучасної освіти;	Методика викладання

– формувати всебічно і гармонійно розвинену особистість, людину, що органічно поєднує в собі національну гідність, духовне багатство та моральну чистоту; – сприяти виробленню гуманістичних, національно-патріотичних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності – здатність критично аналізувати традиційну систему освіти; – креативність, – побудити до творчого підходу в викладанні історичних дисциплін і використанні методів навчання історії. Загальнонаукові компетенції: – сформувати базові знання та необхідні предметні компетенції з курсу; – вивчення закономірностей навчання історичних дисциплін; методів та прийомів проведення занять з історії; прийомів активізації розумової діяльності школярів. Інструментальні компетенції: – дослідницькі навички; – навички роботи з джерелами інформації; – оцінка різних версій й думок про інноваційні технології; – володіння термінологічно-понятійним апаратом. Професійні компетенції: – створення ефективних механізмів підвищення якості навчання історії учнів	особливості інноваційного навчання, його переваги, структуру і динаміку розвитку освітніх інноваційних процесів; форми занять з історії, методику підготовки, методи проведення, засоби навчання; методологію методики як наукової дисципліни, зміст навчальних програм та підручників із курсів всесвітньої та вітчизняної історії, засоби, методи та основні прийоми навчання історії, способи перевірки знань та умінь учнів та критерії оцінювання їхніх навчальних досягнень, форми позакласної та позашкільної роботи з історії; вміти аналізувати і систематизувати історичний матеріал до заняття; відповідно до теми вибирати форму заняття його проведення; методично правильно розробляти заняття; використовувати інноваційні форми і методи у процесі навчання історії; використовувати Інтернет-ресурси на уроках історії; формувати у студентів уміння самостійної роботи з історичним матеріалом; використовувати ефективні прийоми опитування; практично реалізувати набуті знання у вигляді підготовки інтерактивних уроків історії, рефератів, виступів на конференціях, прес-конференціях, дискусіях, статтях, створення блогів ін.	історії
---	---	-----------------------

загальноосвітніх навчальних закладів; – вжиття корекційних заходів, спрямованих на підвищення якості навчання історії; – працювати з науково-методичними посібниками; – управління інноваційними освітніми процесами.		
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами; – розуміння особливостей роботи з речовими історичними джерелами.	знати: – наукову періодизацію давньої історії України, характерні риси стадій розвитку первісного суспільства та особливості еволюції людської цивілізації на кожному з них; – історичні факти, події, явища, які відбувалися на українських землях від найдавніших часів до середини XIV ст.; – особливості зародження державотворчих традицій, політичного, економічного, соціального та етнокультурного розвитку людського суспільства на теренах України; – основні першоджерела та історичні праці, що висвітлюють історію України давньої і середньовічної доби. вміти: – самостійно працювати з історичними джерелами і науковою літературою; – узагальнювати і систематизувати історичні події, визначати причинно-наслідкові зв'язки в явищах і процесах, що відбувалися на території України від давнини до середини XIV ст.; – визначати місце учасників історичних подій, об'єктивно оцінювати їхню діяльність; – вільно володіти базовим категоріально-понятійним апаратом історичної науки; – аргументовано відстоювати власні погляди на проблеми теми курсу	Давня та середньовічна історія України

	«Давня і середньовічна історія України», толерантно ставитися до інших думок, брати участь у дискусіях.	
Компетенції соціально-особистісні: – здатність до сприйняття концепцій етногенезу та націєтворення; – адаптивність і комунікабельність. Загально-наукові компетентності: – базові уявлення про універсальні функції державницької ідеології; – базові основи про вітчизняну історію періоду пізнього середньовіччя. Інструментальні компетентності: – дослідницькі навички пошуку матеріалів з вітчизняної історії; – знання джерел з історії України, суспільно-політичних, економічних та культурних особливостей історичного розвитку; – знання відповідної історичної термінології; – розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній діяльності. Професійні компетентності: – здатність виокремлювати актуальні питання з вітчизняної історії; – вміння аналізувати історичні події, факти та процеси; – здатність виявляти актуальні проблеми вітчизняної історії періоду	знати Факти, явища, процеси, поняття і терміни, що характеризують цілісність історичного процесу минулого України періоду пізнього середньовіччя; Особливості історичного, економічного та культурологічного аналізу подій, явищ та процесів вітчизняної історії; Яким чином і чому відбувався поділ українських земель; Яким було становище українських земель у складі Великого князівства Литовського та інших держав; Як утворилася Річ Посполита і які наслідки для українських земель мав їх перехід під владу Польщі; Як утворилося українське козацтво і яку роль воно відігравало у вітчизняній історії; Як розгортався визвольний рух в Україні в період пізнього середньовіччя; Основні історичні джерела та монографічні дослідження, знакові наукові статті з даного періоду історії України. вміти: Узагальнювати й аналізувати історичний матеріал у певній системі, оцінювати найважливіші події та явища вітчизняної історії періоду пізнього середньовіччя в контексті світової історії; Проводити комплексний пошук історичної інформації у джерелах різного типу; Знаходити і критично аналізувати потрібну інформацію з історичного минулого України; Аналізувати історичну інформацію з різних систем (текст, мапа, таблиця, схема);	Історія України пізнього середньовіччя (XV – сер. XVII ст.)

пізнього середньовіччя; – здатність аналізувати і обґрунтовувати складові ідеології державотворення; – здатність брати участь у дискусіях на суспільно-політичні теми, користуватися історичними джерелами та довідковими матеріалами з історії України.	Брати участь у дискусіях з історичної проблематики та формулювати власну позицію з проблем, що обговорюються; Застосовувати набуті знання для прогнозування суспільних процесів.	
1. Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проєктів. 2. Знання та вміння використовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання історичних і археологічних джерел, зокрема, інструментарій спеціальних історичних дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або пов'язаних із ними даних. 3. Фахові знання та професійні навички роботи з виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і нематеріальної культурної спадщини. 4. Усвідомлення особливостей розвитку людства у дописемний період його історії та володіння базовими принципами і навичками дослідження даного періоду на емпіричному й теоретичному рівнях. 5. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з	Знати: – сутність національно-визвольної війни 1648 – 1676 рр., її хід та наслідки; – устрій та розвиток козацько-гетьманської держави; – причини, які обумовили втрату Україною своєї державності; – значення діяльності видатних українських діячів Б. Хмельницького, П. Дорошенка, І. Мазепи; – особливості політики Росії та Речі Посполитої щодо українських земель; – найважливішу наукову продукцію із зазначеного історичного періоду. Вміти: – зіставляти історичні події, процеси з епохами, орієнтуватися у науковій періодизації історії; – розуміти суть історичних процесів, що відбувалися в минулому й відбуваються нині в Україні; – знаходити і критично аналізувати потрібну інформацію із зазначеного історичного відрізка минулого України, застосовувати набуті знання для прогнозування суспільних процесів.	Історія України ранньомодерної доби (сер. XVII – XVIII ст.)

гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища. 6. Вміння коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію. 7. Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.		
1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності. 2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. 3. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. 4. Здатність спілкуватися рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти використовувати в професійних цілях давні мови.	знати: – термінологію досліджуваного періоду (“національне відродження”, “націотворення”, “нація”, “промисловий переворот” та ін.); – конкретні події, факти, явища історії “українського XIX ст.” в культурно-освітньому, соціально-економічному, політичному та інших аспектах; – особливості українського національного відродження (модерного націотворення) на Наддніпрянській Україні під владою Російської імперії і на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорської (Австрійської) імперії (порівняльний аналіз); – характерні риси процесу модерного українського націотворення в порівнянні з відповідними процесами в націй-сусідів у XIX – на початку XX ст.; – історико-краєзнавчий контекст історії України досліджуваного періоду. Після закінчення курсу студент повинен вміти: – робити узагальнення і висновки,	Історія України XIX – поч. XX ст.

	розрізняти основні й другорядні явища при конкретному історичному аналізі; – простежувати причинно-наслідкові зв'язки у висвітленні історичних подій і явищ; – користуватися картою, знати історико-регіональний поділ України; – самостійно працювати з історичними документами, здійснювати їх науковий аналіз; – мати власний погляд на перебіг історичних процесів; – визначати місце і роль учасників історичних подій, об'єктивно оцінювати їх діяльність.	
Компетенції соціально-особистісні: – формувати всебічно і гармонійно розвинену особистість, людину, що органічно поєднує в собі національну гідність, духовне багатство та моральну чистоту; – сприяти виробленню гуманістичних, національно-патріотичних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності; – розуміти цінність і необхідність збереження історичних надбань українського народу; – брати на себе відповідальність, бути активними у прийнятті рішень, суспільному житті. Загальнонаукові компетенції: – аналізувати й оцінювати явища історичного розвитку українського суспільства в контексті світової історії, – розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку	Знати сучасний стан історіографії з актуальних проблем вітчизняної історії 1914–2017 рр.; – наукову періодизацію історії України; – суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу в даний період; – вплив зовнішньополітичних умов на результати українського державотворення; – історичні передумови, причини та обставини репресивної політики окупаційних режимів щодо України; – діяльність історичних осіб, політичних партій. вміти характеризувати основні етапи і особливості історіографії; – працювати з джерелами історичної інформації; – користуватися довідковою літературою, Інтернетом тощо для самостійного пошуку інформації; – систематизувати історичну інформацію, складаючи різноманітні таблиці, схеми, різні типи планів; – самостійно інтерпретувати зміст історичних джерел і відтворені в них історичні факти, явища, події, – вміти систематизувати, співставляти історичний матеріал, робити висновки та узагальнення,	Історія України першої пол. XX ст. Історія України другої пол. XX – поч. XXI ст.

суспільства і уміння їх використовувати у професійній діяльності та всебічно аналізувати історичні процеси, події та факти з наукових позицій їх тлумачення. Інструментальні компетенції: – дослідницькі навички; – навички роботи з джерелами історичної інформації; – самостійна оцінка різних версій й думок про історичні події; – володіння термінологічно-понятійним апаратом. Професійні компетенції: – здійснювати теоретичний аналіз досліджуваної проблеми; – пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу; – орієнтуватися в історичних процесах, подіях, фактах, застосовувати здобуті знання для прогнозування суспільних процесів, – орієнтуватися в історичному часі, розглядати суспільні явища в розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу, співвідносити історичні події, явища з періодами (епохами), орієнтуватися в науковій періодизації історії, – орієнтуватися в історичному просторі, – вміти самостійно опрацьовувати матеріал, – висловлювати та	– презентувати власну інтерпретацію історичних процесів та явищ, уміти перевіряти обґрунтованість будь-яких тверджень; – критично аналізувати, порівнювати й оцінювати історичні джерела, виявляти тенденційну інформацію та пояснювати її необ’єктивність; – порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей, – виявляти інтереси, потреби, суперечності в позиціях соціальних груп і окремих осіб та їх роль в історичному процесі, тенденції й напрями історичного розвитку, оцінювати різні версії й думки щодо минулих історичних подій; – мати міцні навички роботи з історичною картою; – вміти визначити базові історичні поняття та категорії; – вміти планувати навчальну діяльність, застосовувати найбільш раціональні способи навчальної праці, здійснювати самоконтроль і самооцінку; – практично реалізувати набуті знання у вигляді рефератів, виступів на конференціях, прес-конференціях, дискусіях, статтях ін.	
---	--	--

обґрунтовувати власну думку. Компетенції соціально-особистісні: – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами; – розуміння особливостей роботи з речовими історичними джерелами. Інструментальні компетенції: – навички вмілого застосування методів спеціальних історичних дисциплін в наукових дослідженнях; – оволодіння методикою джерелознавчої критики писемних, усних та речових джерел. Професійні компетенції: – здатність виявляти, систематизовувати і комплексно досліджувати писемні, усні та речові джерела; – вміння аналізувати основні групи історіографічних джерел у галузі спеціальних історичних дисциплін, провідні тенденції і напрями наукових досліджень у цій галузі, їх концептуально-методологічні і теоретичні	знати: – завдання спеціальних історичних дисциплін та їх місце і роль в розвитку історичної науки; – предмет, завдання, історію розвитку, сучасний стан та методи палеографії, епіграфіки, філігранології, кодикології, дипломатики, неографії, історичної хронології, історичної метрології, генеалогії, археографії, ономастики, нумізматики, боністики, геральдики, фалеристики, сфрагістики, топоніміки, історичної картографії, іконографії, філателії, зброєзнавства, музеєзнавства, геортології; вміти: – застосовувати методи спеціальних історичних дисциплін при встановленні достовірності джерел зокрема та при дослідженні історичного минулого загалом.	Спеціальні історичні дисципліни
---	--	---

засади.		
Компетенції соціально-особистісні: – здатність та сприйняття інфраструктури, підготовки і перепідготовки у шкільній краєзнавчій справі – здатність до захисту історико-краєзнавчих пам'яток; – здатність вести пам'яткоохоронну роботу, зокрема в школі, ліцеї, гімназії; – адаптивність і комунікабельність. Загальнонауківі компетенції: – базові уявлення про наукофондову, експозиційну, культурно-освітню роботу музеїв; – базові основи про історичне краєзнавство, музейну справу. Інструментальні компетенції: – навички вивчення і управління історико-краєзнавчою інформацією в школі; – дослідницькі навички пошуку матеріалів з історії, етнографії рідного краю. Професійні компетенції: – здатність виокремлювати актуальні питання з історичного краєзнавства; – здатність виокремлювати історико-краєзнавчий феномен в науково-дослідній роботі; – здатність пропонувати та обґрунтовувати складові історико-краєзнавчої роботи в школі.	знати: – історію зародження і розвитку на Україні історико-краєзнавчих досліджень, діяльність їх кращих представників; – форми і методи історико-краєзнавчої роботи під час проведення уроків та в позакласній роботі у загальноосвітніх школах, ліцеях, гімназіях; – правові засади історико-краєзнавчої, музеєзнавчої, пам'яткознавчої діяльності в Україні; – сутність та теоретико-методологічні засади національного краєзнавства, взаємозв'язок з іншими дисциплінами; особливості вивчення музеєзнавства, пам'яткознавства, туристичної картографії, археології, топографії, топоніміки, ономастики, теорію і методику екскурсійної справи в Україні. вміти: – застосовувати на практиці набуті знання з історичного краєзнавства, зокрема організувати музейну роботу в школі, вести хроніку (літопис) навчального закладу, налагодити діяльність краєзнавчого гуртка тощо; – залучати учнів до історико-краєзнавчої роботи як на уроках, так і в позакласній роботі; – організувати підготовку та проведення шкільних туристично-краєзнавчих походів, володіючи основами шкільного туризму; – підготувати себе, у разі потреби, до туристично-гурткової роботи в школі.	Історичне краєзнавство, музеєзнавство
1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами,	знати: – головні етапи та тенденції	Історія країн Західної Європи і

подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності. 2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. 3. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. 4. Здатність спілкуватися рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти використовувати в професійних цілях давні мови. 5. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси.	політичного, економічного, соціального та культурного розвитку країн Західної Європи та Північної Америки в даний період; – головні події, що відбувалися в історії їх розвитку; – ідейно-політичні течії та напрями, які існували в даний час, їхній вплив на розвиток суспільства; – зовнішню політику держав; – специфіку та особливості розвитку окремих країн та регіонів світу. вміти: – аналізувати події, що відбувалися у суспільно-політичному житті країн Західної Європи та Північної Америки у другий період Нової історії як у міжнародному масштабі, так і в окремих країн та давати їм науково обґрунтовану оцінку; – аналізувати та порівнювати головні тенденції політичного, економічного, соціального та культурного розвитку країн Західної Європи та Північної Америки; – виявляти та обробляти історичні джерела з теми курсу; – використовувати здобуту інформацію у своїй майбутній роботі.	Америки (XVI – поч. XIX ст.)
1. Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів. 2. Знання та вміння використовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання історичних і археологічних джерел, зокрема, інструментарій спеціальних історичних	знати: – головні етапи та тенденції політичного, економічного, соціального та культурного розвитку країн Західної Європи та Північної Америки в даний період; – головні події, що відбувалися в історії їх розвитку; – ідейно-політичні течії та напрями, які існували в даний час, їхній вплив на розвиток суспільства; – зовнішню політику держав; – специфіку та особливості розвитку окремих країн та регіонів світу. вміти: – аналізувати події, що відбувалися у	Історія країн Західної Європи і Америки (XIX – поч. XX ст.)

дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або пов'язаних із ними даних. 3. Фахові знання та професійні навички роботи з виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і нематеріальної культурної спадщини.	суспільно-політичному житті країн Західної Європи та Північної Америки у другий період Нової історії як у міжнародному масштабі, так і в окремих країн та давати їм науково обґрунтовану оцінку; – аналізувати та порівнювати головні тенденції політичного, економічного, соціального та культурного розвитку країн Західної Європи та Північної Америки; – виявляти та обробляти історичні джерела з теми курсу; – використовувати здобуту інформацію у своїй майбутній роботі.	
1. Усвідомлення особливостей розвитку людства у дописемний період його історії та володіння базовими принципами і навичками дослідження даного періоду на емпіричному й теоретичному рівнях. 2. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища. 3. Вміння коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію. 4. Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.	знати: історичні процеси, тенденції розвитку явища, події і факти новітньої історії країн Європи, Америки, Азії, Африки; міжнародні відносини, проблеми соціально-економічного і політичного розвитку на сучасному етапі; особливості політики держав у національному питанні; матеріальну і духовну культуру народів; проблеми науково-технічної революції і її вплив на розвиток суспільства, його соціальну структуру; вміти: працювати з історичними джерелами, науковою літературою; аналізувати причинно-наслідкові зв'язки історичних подій і явищ, застосовувати цивілізаційний підхід до вивчення історії, багатоваріантні підходи до аналізу проблеми сучасності аргументовано спростувати не підтвердженні життям теорії і концепції суспільного розвитку.	Історія країн Західної Європи і Америки (XX – поч. XXI ст.)
Компетенції соціально-особистісні: - спроможність аналітично,	знати: – предмет, мету і завдання нормативної навчальної дисципліни;	Історія країн Азії і Африки в нові і новітні часи

системно і критично мислити, розрізняти різні наукові школи, напрями і концепції, знати наявні масиви і комплекси історіографічних джерел; - креативність і комунікабельність; - патріотизм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: - базові знання в галузі історії України і всесвітньої історії ХХ століття, історіографії, джерелознавства та інших спеціальних галузей історичної науки; - розуміння процесу становлення і розвитку сучасної вітчизняної і зарубіжної історіографії історії країн Азії і Африки нового і новітнього часу.; - уявлення про стан джерельно-історіографічної бази вивчення основних проблем досліджуваної теми. Інструментальні компетенції: - навички використання фактологічної, історіографічної і джерелознавчої інформації; - здатність до застосування в науковому спілкуванні відповідної термінології, що вживається в працях з історії країн Азії і Африки нового і новітнього часу.; - навички науково-дослідницької роботи. Професійні компетенції: - здатність виявляти, систематизовувати і	– концептуально-теоретичні і методологічні засади вивчення теми; – ключові терміни і поняття зазначеного курсу, основний фактичний матеріал; – провідні наукові погляди і позиції вітчизняних і зарубіжних науковців; – археографічні й історіографічні джерела, які стосуються історії країн Азії і Африки нового і новітнього часу. – вміти: – синтезувати й аналізувати новітні історіографічні підходи до вивчення історії країн Азії і Африки нового і новітнього часу. – розкривати зміст і спрямованість наукових шкіл, поглядів і концепцій, комплексів археографічних та історіографічних джерел з досліджуваної проблеми; – робити порівняльні компаративістські висновки й узагальнення основних тем зазначеного нормативного курсу та їх тлумачень у вітчизняній і зарубіжній історіографіях.	
--	--	--

комплексно досліджувати основні проблеми історії країн Азії і Африки нового і новітнього часу, вітчизняній і зарубіжній історичних науках 1990-х — 2000-х рр; — вміння аналізувати основні групи історіографічних джерел, провідні тенденції і напрями наукових досліджень, їх концептуально-методологічні і теоретичні засади; — знання головних документальних і монографічних публікацій, аналіз наукового доробку провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників. історії країн Азії і Африки нового і новітнього часу.		
Компетенції соціально-особистісні: — креативність, здатність до системного мислення; — професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: — базові знання щодо предмету історичної науки, її структури та соціальних функцій; — розуміння винятково важливого значення історичних джерел та історичної літератури, їх творчого аналізу і опанування для здобуття студентами спеціальності історика та археолога, становлення його як особистості, громадянина, патріота; — уявлення про роль історичної бібліографії та історіографії в процесі підготовки спеціаліста історика.	знати : — предмет, методи і структуру джерелознавства; — теоретико-методологічні і методичні проблеми; — теорію джерела, його природу та інформативні можливості; — класифікацію історичних джерел; — методiku й основні етапи опрацювання та використання джерел у наукових дослідженнях і педагогічній практиці. вміти — вести самостійний пошук джерел в установах Національного архівного фонду України, бібліотеках, музеях тощо; — здійснювати самостійний критичний та аргументований аналіз джерельних (документальних) матеріалів; — застосовувати фактологічний матеріал і загальноприйняті критерії оцінки для ідентифікації подій з історії; — виокремлювати головні етапи	Джерелознавство і архівознавство

Інструментальні компетенції: – навички використання основних видів історичної літератури і джерел та правильного оформлення їх бібліографічного опису; – здатність до застосування в науковому спілкуванні історичної термінології; – навички науково-дослідницької роботи. Професійні компетенції: - здатність набути історичні знання на лекційних, семінарських заняттях, в процесі самостійної роботи в архіві, бібліотеці. – здатність практично застосовувати набуті знання щодо сьогодення, прогнозувати наступний розвиток суспільства, країни.	формування історичних джерел (за хронологічним принципом); – застосовувати на практиці набуті знання при написанні курсових, бакалаврських і дипломних робіт, проведенні історико-краєзнавчої та наукової роботи.	
1. Уміння виявляти та розв'язувати проблеми; здійснювати дослідження на належному рівні. 2. Прагнення до відкриття нового, залучення нестандартних смислів (у т. ч. з інших предметних царин). 3. Готовність до викладацької діяльності в межах освітніх програм, використання сучасних педагогічних методів та засобів активізації педагогічної діяльності.	Знати: принципи дослідження в науці загалом та історії зокрема; характеристики основних методів наукового пізнання, понятійний апарат (основні поняття, терміни, загальні аспекти науки); методiku використання та оформлення науково-дослідної роботи; етапи наукового дослідження; типи наукових звітів; принципи, етапи підготовки і проведення наукових досліджень. Вміти: визначити об'єкт, предмет, мету, завдання наукового дослідження; працювати з дисциплінарним масивом публікацій: вести пошук, накопичення та обробку наукової інформації; скласти власне резюме, підготувати реферат магістерської дисертації та її презентацію для захисту; самостійно планувати і проводити наукові дослідження (реферування, тексту, складання тез доповіді, повідомлення, наукову статтю);	Теорія і методика наукових досліджень

	правильно наводити цитування і бібліографічні посилання в кваліфікаційних роботах (курсів, магістерській); правильно оформлювати кваліфікаційні роботи (титульний аркуш, список використаних джерел та літератури).	
1. Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики; 2. Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми; 3. Здатність використовувати методологічний інструментарій інших гуманітарних наук при розробці наукового проекту; 4. Здатність ефективно брати участь у різних формах наукової комунікації.	Знати: методи наукового пізнання; структуру, наукову проблематику та результати наукової роботи академічних і галузевих інститутів та їх провідних спеціалістів щодо обраного напрямку досліджень; теоретичні джерела за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри. Вміти: визначати стан розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі; визначати структуру та основні завдання магістерського дослідження; здійснювати підбір фактичного матеріалу для написання магістерської роботи; аналізувати історичні джерела; здійснювати апробацію основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, рекомендацій до органів влади й управління тощо).	Курсова робота № 1
1. Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики; 2. Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми; 3. Здатність використовувати методологічний інструментарій інших гуманітарних наук при розробці наукового проекту; 4. Здатність ефективно брати участь у різних формах наукової комунікації.	Знати: методи наукового пізнання; структуру, наукову проблематику та результати наукової роботи академічних і галузевих інститутів та їх провідних спеціалістів щодо обраного напрямку досліджень; теоретичні джерела за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри. Вміти: визначати стан розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;	Курсова робота № 2

	визначати структуру та основні завдання магістерського дослідження; здійснювати підбір фактичного матеріалу для написання магістерської роботи; аналізувати історичні джерела; здійснювати апробацію основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, рекомендацій до органів влади й управління тощо).	
Компетентності соціально-особистісні: - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи біоетики); - здатність до критики й самокритики; - креативність, здатність до системного мислення; - адаптивність і комунікабельність; - наполегливість у досягненні мети; - турбота про якість виконуваної роботи; Інструментальні компетентності: - навички роботи з комп'ютером; - навички управління інформацією. Професійні компетентності: - здатність здійснювати теоретичний аналіз історичної проблеми; - здатність пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу; - здатність організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів.	Знати: - сутність процесів навчання й виховання у вузі, їхні психолого-педагогічні основи; - шляхи вдосконалення майстерності викладача й способи самовдосконалення; - дидактику навчальної дисципліни; - питання часткових методик за курсом; - новітні технології навчання; - методи формування навичок самостійної роботи й розвиток творчих здібностей і логічного мислення студентів; - наукові основи курсу, історію й методологію відповідної науки. - володіти знаннями курсу «Методика викладання історії», достатніми для аналітичної оцінки, вибору й реалізації освітньої програми, що відповідає рівню підготовленості студентів, їхнім потребам, а також вимогам суспільства. Студент-практикант повинен мати уявлення: - про зв'язки предмета з майбутньою професійною діяльністю студентів; - про методичні аспекти предмета в цілому, окремих тем і понять; - про методи й прийоми складання завдань, вправ, тестів з різних тем; - про можливості застосування комп'ютерної техніки в навчальному процесі. Вміти: - проектувати, конструювати,	Навчальна практика в закладах освіти (ознайомлююча)

	організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність; - планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й на основі його стратегії; - забезпечувати міждисциплінарні зв'язки курсу з іншими дисциплінами; - розробляти й проводити різні за формою навчання заняття найбільш ефективні при вивченні відповідних тем і розділів програми, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки студентів; - ясно, логічно викладати зміст матеріалу, опираючись на знання й досвід студентів; - відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання; - аналізувати навчальну й учбово-методичну літературу й використовувати її для побудови власного викладу програмного матеріалу; - організовувати навчальну діяльність студентів, управляти нею й оцінювати її результати; - застосовувати основні методи об'єктивної діагностики знань студентів з предмету, вносити корективи в процес навчання з урахуванням даних діагностики; - володіти методикою проведення заняття із застосуванням мультимедійних засобів навчання; - створювати й підтримувати навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання; - розвивати інтереси студентів і мотивацію навчання, формувати й підтримувати зворотний зв'язок.	
Компетентності соціально-особистісні: - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи біоетики);	Знати: - сутність процесів навчання й виховання у вузі, їхні психолого-педагогічні основи; - шляхи вдосконалення майстерності викладача й способи самовдосконалення;	Виробнича цільова педагогічна практика в школі

- здатність до критики й самокритики; - креативність, здатність до системного мислення; - адаптивність і комунікабельність; - наполегливість у досягненні мети; - турбота про якість виконуваної роботи; Інструментальні компетентності: - навички роботи з комп'ютером; - навички управління інформацією. Професійні компетентності: - здатність здійснювати теоретичний аналіз історичної проблеми; - здатність пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу; - здатність організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів.	- дидактику навчальної дисципліни; - питання часткових методик за курсом; - новітні технології навчання; - методи формування навичок самостійної роботи й розвиток творчих здібностей і логічного мислення студентів; - наукові основи курсу, історію й методологію відповідної науки. - володіти знаннями курсу «Методика викладання історії», достатніми для аналітичної оцінки, вибору й реалізації освітньої програми, що відповідає рівню підготовленості студентів, їхнім потребам, а також вимогам суспільства. Студент-практикант повинен мати уявлення: - про зв'язки предмета з майбутньою професійною діяльністю студентів; - про методичні аспекти предмета в цілому, окремих тем і понять; - про методи й прийоми складання завдань, вправ, тестів з різних тем; - про можливості застосування комп'ютерної техніки в навчальному процесі. Вміти: - проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність; - планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й на основі його стратегії; - забезпечувати міждисциплінарні зв'язки курсу з іншими дисциплінами; - розробляти й проводити різні за формою навчання заняття найбільш ефективні при вивченні відповідних тем і розділів програми, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки студентів; - ясно, логічно викладати зміст матеріалу, опираючись на знання й досвід студентів; - відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання; - аналізувати навчальну й учбово-	
--	---	--

	методичну літературу й використовувати її для побудови власного викладу програмного матеріалу; - організовувати навчальну діяльність студентів, управляти нею й оцінювати її результати; - застосовувати основні методи об'єктивної діагностики знань студентів з предмету, вносити корективи в процес навчання з урахуванням даних діагностики; - володіти методикою проведення заняття із застосуванням мультимедійних засобів навчання; - створювати й підтримувати навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання; - розвивати інтереси студентів і мотивацію навчання, формувати й підтримувати зворотний зв'язок.	
Компетентності соціально-особистісні: - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи біоетики); - здатність до критики й самокритики; - креативність, здатність до системного мислення; - адаптивність і комунікабельність; - наполегливість у досягненні мети; - турбота про якість виконуваної роботи; Інструментальні компетентності: - навички роботи з комп'ютером; - навички управління інформацією. Професійні компетентності: - здатність здійснювати теоретичний аналіз історичної	Знати: - сутність процесів навчання й виховання у вузі, їхні психолого-педагогічні основи; - шляхи вдосконалення майстерності викладача й способи самовдосконалення; - дидактику навчальної дисципліни; - питання часткових методик за курсом; - новітні технології навчання; - методи формування навичок самостійної роботи й розвиток творчих здібностей і логічного мислення студентів; - наукові основи курсу, історію й методологію відповідної науки. - володіти знаннями курсу «Методика викладання історії», достатніми для аналітичної оцінки, вибору й реалізації освітньої програми, що відповідає рівню підготовленості студентів, їхнім потребам, а також вимогам суспільства. Студент-практикант повинен мати уявлення: - про зв'язки предмета з майбутньою професійною діяльністю студентів;	Літня педагогічна практика

проблеми; - здатність пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу; - здатність організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів.	- про методичні аспекти предмета в цілому, окремих тем і понять; - про методи й прийоми складання завдань, вправ, тестів з різних тем; - про можливості застосування комп'ютерної техніки в навчальному процесі. Вміти: - проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність; - планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й на основі його стратегії; - забезпечувати міждисциплінарні зв'язки курсу з іншими дисциплінами; - розробляти й проводити різні за формою навчання заняття найбільш ефективні при вивченні відповідних тем і розділів програми, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки студентів; - ясно, логічно викладати зміст матеріалу, опираючись на знання й досвід студентів; - відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання; - аналізувати навчальну й учбово-методичну літературу й використовувати її для побудови власного викладу програмного матеріалу; - організовувати навчальну діяльність студентів, управляти нею й оцінювати її результати; - застосовувати основні методи об'єктивної діагностики знань студентів з предмету, вносити корективи в процес навчання з урахуванням даних діагностики; - володіти методикою проведення заняття із застосуванням мультимедійних засобів навчання; - створювати й підтримувати навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання; - розвивати інтереси студентів і	
---	--	--

	мотивацію навчання, формувати й підтримувати зворотний зв'язок.	
отримання практикантами навичок постановки польового табору, – організації його функціонування та життєзабезпечення. Вироблення вмінь, необхідних для життя в польових умовах (заготівля – дров, розпалювання багаття, варіння їжі, підтримання порядку на місці проживання і т.п.). отримання студентами практичних знань з організації взаємовідносин – всередині відносно ізольованого колективу, структурування вільного часу, вироблення навичок взаємодопомоги тощо. Всі отримані вміння, навички, досвід польової життя і роботи можуть бути використані практикантами в своїй подальшій післявузівської діяльності.	У результаті проходження археологічної практики студент повинен знати : що таке культурний шар і специфіку його залягання в залежності від різних історично-природничих факторів, а також вивчити різні аспекти дослідження культурних шарів та археологічних об'єктів, а саме: – методику різних стадій розкопок; – фіксація і документація об'єктів і пам'яток; – складання інвентарного польового опису; – виготовлення креслень і малюнків, – методи консервації пам'яток. вміти : – провести археологічну розвідку або пошук; – провести збір і опрацювання підйомного матеріалу; – підготувати розбивку шурфу або розкопу; – навчитися самостійно складати плани розкопів та його окремих; – квадратів або ж секторів, вести польову документацію, перш за все щоденник; – систематизувати та обробляти археологічний матеріал, проводити	Археологічна (навчальна) практика
2.2 Вибіркові дисципліни		
Інформаційна компетентність: здатність до пошуку, обробки, збереження і створення інформаційних ресурсів та обміну ними. Компетенції соціально-особистісні: – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність.	знати : – основні поняття: інформація, повідомлення, види і властивості повідомлень, інформаційні процеси; – принципи роботи в операційних системах та файлових менеджерах; – принципа пошуку інформації в мережі Internet; – правила створення документів у текстовому процесорі; – основи створення презентацій; – принципи використання інформаційних технологій на базі табличного процесора для проведення	Сучасні інформаційні технології

	розрахунків, представлення інформації у виді таблиць, графіків і діаграм; – основи створення найпростіших Web сторінок за допомогою мови HTML. – вміти: – застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності.	
Загальні компетентності: – здатність оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій; – здатність приймати рішення з питань безпеки і ЦЗ в межах своїх повноважень. Професійні компетенції за видом діяльності охоплюють: – здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек; – здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки; – здатність інтерпретування новітніх досягнень в теорії та практиці управління безпекою у надзвичайних ситуаціях.	знати: – основні положення Концепції національної безпеки України, що стосуються безпеки життя та здоров'я особи; – аксіома про потенційну небезпеку діяльності людини; – джерела безпеки та їх класифікація; – концепція допустимого ризику; – загальні положення управління ризиком; – системи забезпечення життєдіяльності людини; – характеристика системи «людина - життєве середовище»; – об'єкти та цілі безпеки життєдіяльності в системі «людина - життєве середовище» різного рівня. – - основні законодавчі та нормативно-правові акти з безпеки життєдіяльності та цивільного захисту; вміти : – визначати рівень безпеки системи «людина - життєве середовище»; – ідентифікувати небезпеку; – визначати причини та можливі наслідки небезпек; – класифікувати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори; – аналізувати умови виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій; – здійснювати системний аналіз безпеки життєдіяльності. – ідентифікувати тип ситуації та оцінити рівень небезпеки, визначати профілактичні заходи запобігання надзвичайним ситуаціям;	Безпека життєдіяльності і цивільний захист

	– обґрунтовувати ймовірність прояву небезпечних факторів у разі виникнення надзвичайних ситуацій; – вміння визначити коло своїх обов'язків за напрямом професійної діяльності з урахуванням завдань з ЦЗ; – здатність приймати рішення з питань ЦЗ в межах своїх повноважень. – застосовувати засоби індивідуального захисту, звільняти потерпілого від дії електричного струму, вогню та з-під обвалів, рятувати утопаючих; – надавати першу долікарську допомогу;	
Компетенції соціально-особистісні: – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання щодо предмету історичної науки, її структури та соціальних функцій; – розуміння важливого значення історичних джерел та історичної літератури, їх творчого аналізу для здобуття студентами кваліфікації вчителя історії, становлення його як особистості, громадянина, патріота. Інструментальні компетенції: – навички використання основних видів історичної літератури і джерел та правильного оформлення їх бібліографічного опису; – здатність до застосування в науковому спілкуванні історичної термінології; – навички науково-дослідницької роботи. Професійні компетенції:	знати: – предмет історичної науки та її соціальні функції; – систему середньої історичної освіти в Україні, структуру факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; – про обсяг навчальних дисциплін, іспитів, заліків, практик для здобуття вищої історичної освіти в Україні; – класифікацію історичних джерел, історичної літератури; – про роль спеціальних історичних дисциплін в процесі підготовці спеціаліста-історика; – наукові, науково-популярні, навчально-методичні та громадсько-політичні періодичні видання, якими може скористатися спеціаліст-історик; – про роль історичної бібліографії в процесі підготовці спеціаліста-історика; – бібліотечні установи, якими може скористатися вчитель-історик в процесі своєї педагогічної діяльності; – найважливіші етапи наукової діяльності історика. вміти: – визначити предмет та соціальні функції історичної науки; – дати визначення найважливішим	Вступ до спеціальності

– здатність набути історичні знання на заняттях в університеті, в процесі самостійної роботи в архіві, бібліотеці. – здатність практично застосовувати набуті знання щодо сьогодення, прогнозувати наступний розвиток суспільства, країни.	історичним поняттям: історія, історичні джерела, історіографія, бібліографія, монографія, наукова стаття тощо; – опановувати та творчо аналізувати історичні джерела та історичну літературу; – правильно зробити бібліографічний опис наукової літератури та джерел; – здобувати історичні знання на уроках історії; – застосовувати практично набуті знання щодо сьогодення, прогнозувати наступний розвиток суспільства, країни.	
Компетенції соціально-особистісні: – здатність та сприйняття концепцій етногенезу та націєтворення; – здатність до виокремлення та синтезу держав у Центрально-Східній Європі; – здатність до історіографічного аналізу етнополітичних конфліктів у Центрально-Східній Європі; – адаптованість стратегії етнозахисного націоналізму. Загально-наукові компетентності: – базові уявлення про універсально-сакральні функції державницької ідеології; – базові основи імперських та національних компонентів зовнішньополітичних доктрин. Інструментальні компетентності: – навички визначення кризових етнополітичних факторів; – дослідницькі навички; – знання джерел з історії народів Центрально-Східної Європи, їхнього	знати: Факти, явища, процеси, поняття і терміни, що характеризують цілісність історичного процесу минулого Центрально-Східної Європи; Особливості історичного, соціологічного, економічного, політологічного та культурологічного аналізу подій, явищ і процесів європейської і світової історії; Взаємозв'язок і особливості історії держав Центрально-Східної Європи та України; Періодизацію історії регіону; Сучасні версії і трактування найважливіших проблем історії Центрально-Східної Європи; Особливості історичного шляху держав Центрально-Східної Європи, її роль у світовому товаристві. вміти: Проводити комплексний пошук історичної інформації у джерелах різного типу; Критично аналізувати джерела історичної інформації; Систематизувати різносторонню історичну інформацію на основі власних уявлень про спільні закономірності історичного процесу; Аналізувати історичну інформацію, надану у різних знакових системах (текст, карта, таблиця, схема);	Історія Центрально-Східної Європи у давні часи і середньовіччя

державотворення; суспільно-політичних, економічних та культурних особливостей історичного розвитку; головні ідеологічні засади та специфіку центрально-європейського абсолютизму; відповідної історичної термінології; – розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності. Професійні компетентності: – вміння аналізувати історичні процеси, події, факти; – здатність брати участь у дискусіях на суспільно-політичні теми, користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки, історичними джерелами та довідниковими матеріалами з всесвітньої історії; – здатність виявляти актуальні проблеми історії Центрально-Східної Європи у давні часи і середньовіччі; – здатність виокремлювати спільне і відмінне в процесах етногенезу та державотворення в зовнішньополітичних стратегіях держав Центрально-Східної Європи у давні часи і середньовіччі; – здатність аналізувати й обґрунтовувати складові ідеології державотворення.	Формувати власний алгоритм виконання історично-пізнавальних завдань; Брати участь у дискусіях з історичної проблематики, формулювати власну позицію з обговорюваних проблем; Порівнювати висвітлення подій, явищ і процесів в історичних джерелах та у літературних пам'ятках.	
Компетенції соціально-особистісні: – здатність та сприйняття концепцій етногенезу та націєтворення;	знати: Факти, явища, процеси, поняття і терміни, що характеризують цілісність історичного процесу минулого Центрально-Східної Європи;	Історія Центрально-Східної Європи ранньомодерного часу

– здатність до виокремлення та синтезу держав у Центрально-Східній Європі; – здатність до історіографічного аналізу етнополітичних конфліктів у Центрально-Східній Європі; – адаптованість стратегії етнозахисного націоналізму. Загально-наукові компетентності: – базові уявлення про універсально-сакральні функції державницької ідеології; – базові основи імперських та національних компонентів зовнішньополітичних доктрин. Інструментальні компетентності: – навички визначення кризових етнополітичних факторів; – дослідницькі навички; – знання джерел з історії народів Центрально-Східної Європи, їхнього державотворення; суспільно-політичних, економічних та культурних особливостей історичного розвитку; головні ідеологічні засади та специфіку центрально-європейського абсолютизму; відповідної історичної термінології; – розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності. Професійні компетентності: – вміння аналізувати історичні процеси, події, факти;	Особливості історичного, соціологічного, економічного, політологічного та культурологічного аналізу подій, явищ і процесів європейської і світової історії; Взаємозв'язок і особливості історії держав Центрально-Східної Європи та України; Періодизацію історії регіону; Сучасні версії і трактування найважливіших проблем історії Центрально-Східної Європи у ранньомодерний час; Особливості історичного шляху держав Центрально-Східної Європи, її роль у світовому товаристві. вміти: Проводити комплексний пошук історичної інформації у джерелах різного типу; Критично аналізувати джерела історичної інформації; Систематизувати різносторонню історичну інформацію на основі власних уявлень про спільні закономірності історичного процесу; Аналізувати історичну інформацію, надану у різних знакових системах (текст, карта, таблиця, схема); Формувати власний алгоритм виконання історично-пізнавальних завдань; Брати участь у дискусіях з історичної проблематики, формулювати власну позицію з обговорюваних проблем; Порівнювати висвітлення подій, явищ і процесів в історичних джерелах та у літературних пам'ятках.	
---	---	--

– здатність брати участь у дискусіях на суспільно-політичні теми, користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки, історичними джерелами та довідниковими матеріалами з всесвітньої історії; – здатність виявляти актуальні проблеми історії Центрально-Східної Європи у ранньомодерний час; – здатність виокремлювати спільне і відмінне в процесах етногенезу та державотворення в зовнішньополітичних стратегіях держав Центрально-Східної Європи у ранньомодерний час; – здатність аналізувати й обґрунтовувати складові ідеології державотворення.		
Компетенції соціально-особистісні: – здатність та сприйняття концепцій етногенезу та націєтворення; – здатність до виокремлення та синтезу держав у Центрально-Східній Європі; – здатність до історіографічного аналізу етнополітичних конфліктів у Центрально-Східній Європі; – адаптованість стратегії етнозахисного націоналізму. Загально-наукові компетентності: – базові уявлення про універсально-сакральні функції державницької ідеології; – базові основи імперських та національних компонентів зовнішньополітичних доктрин.	знати: Факти, явища, процеси, поняття і терміни, що характеризують цілісність історичного процесу минулого Центрально-Східної Європи; Особливості історичного, соціологічного, економічного, політологічного та культурологічного аналізу подій, явищ і процесів європейської і світової історії; Взаємозв'язок і особливості історії держав Центрально-Східної Європи та України; Періодизацію історії регіону; Сучасні версії і трактування найважливіших проблем історії Центрально-Східної Європи; Особливості історичного шляху держав Центрально-Східної Європи, її роль у світовому товаристві. вміти: Проводити комплексний пошук історичної інформації у джерелах різного типу;	Історія Центрально-Східної Європи нового часу

Інструментальні компетентності: – навички визначення кризових етнополітичних факторів; – дослідницькі навички; – знання джерел з історії народів Центрально-Східної Європи, їхнього державотворення; суспільно-політичних, економічних та культурних особливостей історичного розвитку; головні ідеологічні засади та специфіку центрально-європейського абсолютизму; відповідної історичної термінології; – розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності. Професійні компетентності: – вміння аналізувати історичні процеси, події, факти; – здатність брати участь у дискусіях на суспільно-політичні теми, користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки, історичними джерелами та довідниковими матеріалами з всесвітньої історії; – здатність виявляти актуальні проблеми історії Центрально-Східної Європи у новий час; – здатність виокремлювати спільне і відмінне в процесах етногенезу та державотворення в зовнішньополітичних стратегіях держав Центрально-Східної Європи у новий час;	Критично аналізувати джерела історичної інформації; Систематизувати різносторонню історичну інформацію на основі власних уявлень про спільні закономірності історичного процесу; Аналізувати історичну інформацію, надану у різних знакових системах (текст, карта, таблиця, схема); Формувати власний алгоритм виконання історично-пізнавальних завдань; Брати участь у дискусіях з історичної проблематики, формулювати власну позицію з обговорюваних проблем; Порівнювати висвітлення подій, явищ і процесів в історичних джерелах та у літературних пам'ятках.	
---	---	--

– здатність аналізувати й обґрунтовувати складові ідеології державотворення.		
Компетенції соціально-особистісні: – здатність та сприйняття концепцій етногенезу та націєтворення; – здатність до виокремлення та синтезу держав у Центрально-Східній Європі; – здатність до історіографічного аналізу етнополітичних конфліктів у Центрально-Східній Європі; – адаптованість стратегії етнозахисного націоналізму. Загально-наукові компетентності: – базові уявлення про універсально-сакральні функції державницької ідеології; – базові основи імперських та національних компонентів зовнішньополітичних доктрин. Інструментальні компетентності: – навички визначення кризових етнополітичних факторів; – дослідницькі навички; – знання джерел з історії народів Центрально-Східної Європи, їхнього державотворення; суспільно-політичних, економічних та культурних особливостей історичного розвитку; головні ідеологічні засади та специфіку центральноєвропейського абсолютизму; відповідної історичної термінології; – розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку	знати: Факти, явища, процеси, поняття і терміни, що характеризують цілісність історичного процесу минулого Центрально-Східної Європи; Особливості історичного, соціологічного, економічного, політологічного та культурологічного аналізу подій, явищ і процесів європейської і світової історії; Взаємозв'язок і особливості історії держав Центрально-Східної Європи та України; Періодизацію історії регіону; Сучасні версії і трактування найважливіших проблем історії Центрально-Східної Європи; Особливості історичного шляху держав Центрально-Східної Європи, її роль у світовому товаристві. вміти: Проводити комплексний пошук історичної інформації у джерелах різного типу; Критично аналізувати джерела історичної інформації; Систематизувати різносторонню історичну інформацію на основі власних уявлень про спільні закономірності історичного процесу; Аналізувати історичну інформацію, надану у різних знакових системах (текст, карта, таблиця, схема); Формувати власний алгоритм виконання історично-пізнавальних завдань; Брати участь у дискусіях з історичної проблематики, формулювати власну позицію з обговорюваних проблем; Порівнювати висвітлення подій, явищ і процесів в історичних джерелах та у літературних пам'ятках.	Історія Центрально-Східної Європи новітнього часу

суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності. Професійні компетентності: – вміння аналізувати історичні процеси, події, факти; – здатність брати участь у дискусіях на суспільно-політичні теми, користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки, історичними джерелами та довідниковими матеріалами з всесвітньої історії; – здатність виявляти актуальні проблеми історії Центрально-Східної Європи у новітній час; – здатність виокремлювати спільне і відмінне в процесах етногенезу та державотворення в зовнішньополітичних стратегіях держав Центрально-Східної Європи у новітній час; – здатність аналізувати й обґрунтовувати складові ідеології державотворення.		
1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності. 2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. 3. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. 4. Здатність спілкуватися	знати: ☐ предмет, мету і завдання вибіркової навчальної дисципліни; ☐ концептуально-теоретичні і методологічні засади вивчення теми; ☐ ключові терміни і поняття зазначеного курсу; ☐ провідні наукові погляди і позиції вітчизняних і зарубіжних науковців; ☐ археографічні й історіографічні джерела, які стосуються історії та етнополітичних процесів. ☐ вміти: ☐ синтезувати й аналізувати новітні історіографічні підходи ;	Дисципліни кафедральних спеціалізацій

рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти використовувати в професійних цілях давні мови. 5. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси.	☐ розкривати зміст і спрямованість наукових шкіл, поглядів і концепцій, комплексів археографічних та історіографічних джерел з досліджуваної проблеми; ☐ робити порівняльні компаративістські висновки й узагальнення основних тем зазначеного вибіркового курсу та їх тлумачень у вітчизняній і зарубіжній історіографіях.	
1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності. 2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. 3. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. 4. Здатність спілкуватися рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти використовувати в професійних цілях давні мови. 5. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні	знати: – про науку як продуктивну силу; – сутність, предмет, об'єкт та функції науки; – класифікацію наукових знань; – інформаційну базу наукових досліджень; – основи теорії і методології наукових досліджень; – особливості вибору теми, формулювання дослідницьких завдань, визначення мети, об'єкту й предмету дослідження; – основи методики історичних досліджень; – методи пошуку і збору наукової інформації, основи роботи з історичними джерелами, науковою літературою; – вимоги до структури, змісту та оформлення наукових робіт; – правила та прийоми роботи з науковим текстом; – методику підготовки і захисту курсової, кваліфікаційної роботи вміти: – здійснювати збирання, обробку, аналіз, систематизацію інформації	Науковий семінар

довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси.	– використовувати при написанні курсової роботи, інших наукових робіт методи наукових досліджень та сучасні технічні засоби інформаційних технологій – працювати з історичними джерелами, науковою літературою; – правильно формулювати проблему, визначати мету й завдання, об'єкт і предмет свого дослідження, актуальність роботи, її практичне значення; – використовувати сучасні інформаційні технології для пошуку, збору та опрацювання наукової інформації; – робити самостійні висновки за результатами дослідження; – здійснювати написання тексту, технічне оформлення роботи, її наукового апарату відповідно до існуючих вимог; – готувати й виголошувати наукову доповідь, вести дискусію, обґрунтовувати свою точку зору. – правильно оформити бібліографію дослідження; – написати і оформити наукове дослідження згідно прийнятих наукових вимог і стандартів; – на практиці використовувати різні методи наукових досліджень.	
1. Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів. 2. Знання та вміння використовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання історичних і археологічних джерел, зокрема, інструментарій	Знати: - Історичні передумови і причини виникнення українського козацтва, джерела формування та особливості його генези; - Періодизацію історичного розвитку та етапи становлення козацтва; - Суть та особливості державотворчого потенціалу козацтва, особливості системи ціннісних орієнтацій та становлення політичної культури; - Роль Запорізької січі в історії національного державотворення;	Історія українського козацтва

спеціальних історичних дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або пов'язаних із ними даних. 3. Фахові знання та професійні навички роботи з виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і нематеріальної культурної спадщини. 4. Усвідомлення особливостей розвитку людства у дописемний період його історії та володіння базовими принципами і навичками дослідження даного періоду на емпіричному й теоретичному рівнях. 5. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища. 6. Вміння коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію. 7. Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.	- Сучасні теорії та концепції походження українського козацтва. Вміти: - Аналізувати події і явища, пов'язані з історією козацтва і козацької державності XVI–XVIII ст.; - Розрізняти та характеризувати військові, політичні, соціальні, державотворчі та національно-духовні аспекти в діяльності українського козацтва; - Давати оцінку козацьким діячам та їх діяльності в контексті конкретно-історичної епохи; - Реалізовувати набуті знання в процесі практичної діяльності.	
Компетенції соціально-особистісні: – спроможність аналітично, системно і критично мислити, розуміти природно-історичний процес, його	знати: – знати і розуміти основні поняття історичної географії, особливості, завдання, функції, структуру, методи, часові особливості розвитку; – методiku пізнання історичних	Історична географія

чинники і складові; – ерудованість, креативність і комунікабельність; – патріотизм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – основні поняття історичної географії, особливості, завдання, функції, структуру, методи, часові особливості розвитку; – науково-методологічна організація історичної географії та її складових; – розуміння предмету і сутності історичної географії та її головної функції. Інструментальні компетенції: – вміння виявити ретроспективні особливості розвитку історичної географії та встановити характерні риси її етапів; – здатність з'ясувати об'єкту і предмету дослідження, структури історичної географії та її завдань, історії розвитку і становлення; – вміння застосовувати в науковому спілкуванні відповідної термінології з історичної географії. Професійні компетенції: – формувати вміння читати, описувати і співвідносити мапи минулого із коригуванням змін кордонів держави для конкретного історичного періоду, створювати мапи, використовуючи контурні зображення держав і територій, вміння	подій і явищ в їх просторово-часовій локалізації; – основний фактичний матеріал з історичної географії України та світу. вміти: – давати самостійний критичний та аргументований аналіз матеріалів з історичної географії; – застосовувати фактичний матеріал і загальноприйняті критерії оцінки для ідентифікації подій з історії; – використовувати історичну карту в процесі навчальної та науково-дослідницької діяльності; – застосовувати набуті знання у вивченні нормативних курсів історичної науки, при підготовці курсових, бакалаврських і дипломних робіт, проведенні історико-краєзнавчої та наукової роботи.	
--	--	--

досліджувати і використовувати картографічні джерела; – вміння досліджувати процеси взаємодії природного середовища та суспільства, впливу природних умов на економіку та культуру; – здатність визначати хронологічні межі подій, співвідносити історико-географічні події, складати хронологічні та порівняльні таблиці; аргументовано, на підставі історико-географічних подій обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему; виявляти розбіжності у різних позиціях; критично ставитися до тенденційної інформації		
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами; – розуміння особливостей роботи з речовими історичними джерелами.	знати: етапи становлення етнології як самостійної галузі знань; основи методології етнологічного дослідження; світові етнологічні школи, їх теорії та ідеї; класифікацію етносів, критерії, види та їх характеристики; сучасний стан розробки теорії етносу, нації, етнічності; основні характеристики та компоненти психології етносу; сутність процесів етнічного розмежування та згуртування; основні риси сучасних етнічних процесів в світі; сутність і типологію етнічних конфліктів; проблему співвідношення етнічного і культурного, етнічного і релігійного; значення звичаїв і ритуалів в житті того чи іншого представника етносу;	Загальна етнологія

	принципи та методи представлення складної історичної інформації у логічно послідовній формі (характеристиці). вміти: застосовувати методи історичного аналізу та синтезу історичних фактів, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки в історичному процесі; застосувати на практиці етнологічні методи; аналізувати різні фактори життєдіяльності етнічних спільнот; співставляти різні інтерпретації основних понять у викладі наукових шкіл; • робити висновки на основі аналізу статичних і динамічних характеристик психології етносу; • робити узагальнення та висновки на основі аналізу етнічного розвитку світу.	
1. Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів. 2. Знання та вміння використовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання історичних і археологічних джерел, зокрема, інструментарій спеціальних історичних дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або пов'язаних із ними даних. 3. Фахові знання та професійні навички роботи з виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і	Знати: – основні тенденції суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку європейської спільноти на сучасному етапі; – особливості трансформаційних процесів у країнах Центрально-Східної Європи після краху тоталітарної системи; – шляхи та методи інтеграції країн Центрально-Східної Європи в структури Європейського Союзу (ЄС); – результати і наслідки перебування країн Центрально-Східної Європи в рамках ЄС; – особливості взаємовідносин України з країнами Центрально-Східної Європи в умовах їх інтеграції в ЄС. Вміти: – збирати, систематизувати в використовувати джерельно-монографічний матеріал при підготовці до занять з даного курсу; – аналізувати етапи і шляхи інтеграції	Слов'яни і європейська цивілізація

нематеріальної культурної спадщини. 4. Усвідомлення особливостей розвитку людства у дописемний період його історії та володіння базовими принципами і навичками дослідження даного періоду на емпіричному й теоретичному рівнях. 5. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища. 6. Вміння коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію. 7. Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.	країн Центрально-Східної Європи в ЄС; – проаналізувати і оцінити позитивні і негативні сторони перебування країн Центрально-Східної Європи в ЄС; – застосовувати методи наукового дослідження при вивченні даної дисципліни.	
Компетенції соціально-особистісні: - спроможність аналітично, системно і критично мислити, розрізняти різні наукові школи, напрями і концепції, знати наявні масиви і комплекси історіографічних джерел; - креативність і комунікабельність; - патріотизм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: - базові знання в галузі історії України і всесвітньої історії XX століття, історіографії,	знати: – предмет, мету і завдання вибіркової навчальної дисципліни; – концептуально-теоретичні і методологічні засади вивчення теми; – ключові терміни і поняття зазначеного курсу; – провідні наукові погляди і позиції вітчизняних і зарубіжних науковців; – археографічні й історіографічні джерела, які стосуються історії. вміти: – синтезувати й аналізувати новітні історіографічні підходи до вивчення історії та історіографії;	Історіографія: теорія і методологія

джерелознавства та інших спеціальних галузей історичної науки; - розуміння процесу становлення і розвитку сучасної вітчизняної і зарубіжної історіографії; - уявлення про стан джерельно-історіографічної бази вивчення основних проблем досліджуваної теми Інструментальні компетенції: - навички використання історіографічної і джерелознавчої інформації; - здатність до застосування в науковому спілкуванні відповідної термінології, що вживається в працях з історії; - навички науково-дослідницької роботи. Професійні компетенції: - здатність виявляти, систематизовувати і комплексно досліджувати основні проблеми історії історіографії та її методології; вміння аналізувати основні групи історіографічних джерел, провідні тенденції і напрями наукових досліджень, їх концептуально-методологічні і теоретичні засади; □ знання головних документальних і монографічних публікацій, аналіз наукового доробку провідних вітчизняних і зарубіжних дослідників історії, історіографії та її методології.	– розкривати зміст і спрямованість наукових шкіл, поглядів і концепцій, комплексів археографічних та історіографічних джерел з досліджуваної проблеми; – робити порівняльні компаративістські висновки й узагальнення основних тем зазначеного вибіркового курсу та їх тлумачень у вітчизняній і зарубіжній історіографії.	
1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.	знати: - о хронологічні рамки, його внутрішню періодизацію; - о фактичний матеріал, хронологію основних подій і фактів країн Європи	Холодна війна: локальні конфлікти

2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. 3. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. 4. Здатність спілкуватися рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти використовувати в професійних цілях давні мови. 5. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси.	та Америки; - о найважливіші характерні риси та особливості розвитку кожної з країн; - о основні джерела, фундаментальні дослідження, та іншу наукову літературу, - о навчальні карт із тем; - о методичну літературу, яку слід використовувати при викладанні історії країн - о Європи і Америки в навчальних закладах; вміти: - о визначити зміст другого військових конфліктів, як одного з важливих етапів - о всесвітньої історії; - о самостійно опрацьовувати документальний матеріал, наукову, мемуарну та іншу літературу; - о вибирати необхідний і цікавий матеріал для проведення виховної роботи в навчальних закладах; - о пов'язувати матеріал курсу із всесвітньо-історичним процесом; - систематично доповнювати бібліографію тем курсу новинами наукової літератури, джерелами ; - о самостійно обґрунтувати свої висновки і узагальнення;	
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень;	знати: - предмет, завдання і джерела курсу, понятійний апарат етнографії; - етапи становлення етнографії як самостійної галузі знань - базові методи етнологічних досліджень - основні проблеми сучасної етнологічної науки - методи і прийоми збору етнографічних матеріалів - сучасну класифікацію народів світу за антропологічними, лінгвістичними, географічними,	Етнографія

– розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами; – розуміння особливостей роботи з речовими історичними джерелами	релігійними, господарсько-культурними ознаками - особливості матеріальної і духовної культури народів світу вміти: - застосовувати здобуті знання на практиці у подальшому навчально-виховному процесі - володіти методологією етнографічних досліджень - картографувати різні явища матеріальної і духовної культури етносів - оперувати основними поняттями етнології - працювати з джерелами та спеціальною етнографічною літературою - порівнювати побут українців з представниками інших етносів - виділяти особливості того чи іншого етносу і здійснювати їх компаративний аналіз	
Компетенції – здатність вільно оперувати новітніми методами накопичення джерельного матеріалу та адекватно його оцінювати; – креативність, здатність до системного мислення; – професіоналізм і толерантність. Загальнонаукові компетенції: – базові знання в галузі історичних наукових досліджень; – розуміння особливостей роботи з писемними та усними історичними джерелами; – розуміння особливостей роботи з речовими історичними джерелами.	знати: – історію розвитку антропологічних знань і сучасні напрямки в антропології; – актуальні проблеми сучасної антропологічної науки, методичні та теоретичні засади антропології; – історію формування, сучасний стан і перспективи розвитку української антропологічної науки; – методи палеоантропологічних досліджень (краніометрія, краніоскопія, остеометрія і остеоскопія); – методи визначення віку і статі людини на основі опрацювання палеоантропологічного матеріалу; – сучасний стан розв'язання проблем антропогенезу, а також расогенезу; – принципи расових класифікацій та актуальні проблеми расознавчих студій;	Основи антропології

	– антропологічний склад народів світу; проблеми історичної антропології та антропологічний склад сучасного населення України. вміти: – пояснити закони мінливості людського організму в просторі (проблеми расогенезу і расових відмінностей сучасного людства) і часі (проблеми антропогенезу, грані між людиною і твариною, фактори антропологічних процесів і рушійні сили цих явищ); – використовувати методи палеоантропологічних і соматологічних досліджень в археологічних і етнологічних пошуках, тощо; – виділяти за даними палеоантропологічних і соматологічних досліджень певні антропологічні типи стародавнього і сучасного населення України. – опрацьовуючи тематичну літературу, самостійно збагачувати свій науковий та творчий потенціал, застосовувати прогресивні та раціонально виважені методи оволодіння знаннями; – орієнтуватись у науковій та періодичній антропологічній літературі із актуальних проблем антропології, відбирати з цієї інформації найголовніше, вміти систематизувати її; – працювати з науково-методичними посібниками; – застосувати отримані теоретичні знання при проведенні наукового дослідження; – застосовувати отримані практичні знання під час проходження археологічної практики.	
--	---	--

1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності. 2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. 3. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. 4. Здатність спілкуватися рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти використовувати в професійних цілях давні мови. 5. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси.	знати: закономірності та особливості розвитку міжетнічних, міжрелігійних, міжконфесійних, міждинастичних взаємин в середні віки і ранньомодерну добу, володіти необхідними мінімальними знаннями в хронології, періодизації проблеми, знати ключових політичних, культурних діячів. Володіти елементарними термінами та застосовувати їх за призначенням вміти: порівняти спільні та відмінні риси історії країн міжетнічних, міжрелігійних, міжконфесійних, міждинастичних взаємин в середні віки і ранньомодерну добу, на етапі занепаду традиційних суспільств та в часі появи ранньокapіталістичних взаємин, які й визначали розвиток європейської цивілізації; аналізувати, порівнювати, зіставляти історичні джерела, проводити паралелі та прослідковувати диференціацію в історичній літературі щодо дисципліни, яка вивчається. Написати есе, чи підготувати науковий виступ на тему, яка стосується курсу із застосуванням широкого спектру джерел та літератури, вміти перекласти та прокоментувати оригінальне джерело.	Русько-угорські відносини V– IX ст.
Компетенції соціально-особистісні: – інтелектуальна компетентність; – здатність до саморозвитку і самовдосконалення; – наполегливість у досягненні мети; – здатність до критики і	знати: – тематику та проблематику спецкурсу; – об'єкт, предмет, мету та завдання спецкурсу; – основні проблеми становлення, формування і дослідження джерельної бази з історії ЗУНР; – процес створення архівного фонду ЗУНР; – витоки, історію української національної ідеї; – ідеологію державотворення в Україні;	Джерела з історії України

самокритики; – культура стосунків; – соціальна взаємодія; – відповідальність; – ініціативність. Загальнонаукові компетенції: – знання вітчизняної історії; – здатність набувати нові знання й використовувати їх; – умінні аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї; Інструментальні компетенції: – письмова і усна комунікація; – уміння знаходити й опрацьовувати інформацію; – здатність використовувати інформацію з різних джерел; – володіння інформаційними засобами і технологіями; – володіння методами аналізу й синтезу Професійні компетенції: – методично організовано і самотійно розв’язувати	– особливості українського націоналізму; – роль української національної інтелігенції у суспільно-політичному житті України; – значення інтелігенції в збереженні національної самосвідомості українців. вміти: – здійснювати загальний огляд джерел з проблеми дослідження в структурі системи Національного архівного фонду України; – виявляти проблеми дослідження архівної джерельної бази з окресленої теми та пошуку шляхів їх вирішення; – робити загальний огляд бібліографічних досліджень; – не лише викладати фактичний матеріал, а й здійснювати його аналіз; – виділяти ключові пункти в матеріалі, що вивчається; • – мислити глобальними категоріями; • – закріпити знання понятійно-категоріального апарату курсу «Джерела з історії ЗУНР: 1918–1919 рр.»; – аналізувати статистичні дані; – працювати з першоджерелами, науковими публікаціями, різними документами, політичними програмами рекомендованою літературою; – систематизувати свої переконання, відпрацювати навички наукової дискусії; – використовувати важливі теоретичні положення, методичні рекомендації і практичні поради в професійній діяльності; – усвідомлювати сутність політичних феноменів та цінностей.	
---	--	--

поставлені завдання; – розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній діяльності;		
Ключові компетентності, якими мають оволодіти студенти. Соціальна компетентність – передбачає здатності жити в соціумі (враховувати інтереси і потреби різних соціальних груп, дотримуватись соціальних норм і правил, співпрацювати з різними партнерами тощо). Комунікативна компетентність – передбачає оволодіння технологіями усного і письмового спілкування різними мовами, в тому числі й мовою комп'ютерного програмування, включаючи спілкування через Internet; володіння сучасними засобами зв'язку, вміння складати ділові папери. Інформаційна компетентність – передбачає здатність до пошуку, обробки, збереження і створення інформаційних ресурсів та обміну ними. Когнітивна компетентність – проявляється у: а) готовності до постійного підвищення освітнього рівня, потребі в актуалізації і реалізації особистісного потенціалу, здатності самостійно здобувати нові знання й уміння, здатності до саморозвитку;	знати: • основні етапи розвитку світової та вітчизняної соціологічної науки; • понятійно-категоріальний апарат соціології; • сутність основних соціологічних теорій; • закономірності функціонування і розвитку суспільства; • особливості соціологічного підходу до вивчення особистості, сім'ї, культури і освіти; • специфіку соціально-трудових відносин в умовах ринкової трансформації; • методологічні і методичні підходи до організації соціологічних досліджень. вміти: • розкрити сутність основних понять, категорій соціології; • аналізувати соціальні явища та процеси, які відбуваються в світовому співтоваристві та сучасному українському соціумі; • охарактеризувати процес трансформації сучасного українського суспільства, джерела і види соціальних змін, що в ньому, відбуваються; • використовувати на практиці результати соціологічних досліджень; • застосовувати соціальні технології в майбутній роботі задля покращення соціально-психологічного клімату в колективі та розв'язанні міжособистісних і трудових конфліктів.	Соціологія

б) здатності переносити знання й уміння з одного виду професійної діяльності в інший, вирішувати проблеми, самотійно і критично мислити. Спеціальна компетентність – полягає у підготовленості особистості до самотійного виконання професійних дій, оцінки результатів власної праці. Спеціальна компетентність формується у навчальному процесі під час професійного становлення та розвитку фахівця. Основу цього процесу складає формування загально-предметних і спеціально-предметних компетентностей.		
компетенції: – розкрити базові складові духовної культури бойків, гуцулів, лемків, покутян та опілян; – сприяти безпосередньому контакту студентів з традиційно-побутовою культурою і її носіями з метою всестороннього аналізу різних аспектів їхнього життя у світлі сучасних досягнень етнології. – виявити основних закономірностей розвитку матеріальної культури населення Карпат; – з'ясувати особливості формування поселень і жител населення Карпат; – сутності та закономірностей розвитку традиційної архітектури гуцулів, бойків, опілян та покутян;	знати: • передбачений програмою матеріал і на його основі набути необхідних вмінь та навичок щодо етнодемографічних явищ, його взаємозв'язок із загально історичними процесами; • сучасний етнічний склад України; • історичні типи відродження населення; • динаміку народжуваності, тривалості життя, смертності в Україні; • кількісний аналіз і вимірювання етнодемографічних процесів і структур України і країн Європи; • сучасний стан вивчення етнодемографії населення Карпатського регіону. вміти: • характеризувати основні етапи етнодемографічної історії Українських Карпат; • аналізувати переміщення населення в окремі історичні періоди; • робити диференційований	Актуальні проблеми етнічного розвитку Карпатського регіону

– вивчити особливостей традиційної їжі і одягу населення краю; – дослідження сучасного стану матеріальної культури населення Карпат; – знання основних методів етнології, ознайомлення із специфікою методики збору польових етнологічних матеріалів, яка охоплює спостереження, усне опитування, письмове опитування (анкетування), інтерв'ю; – володіння методикою етнологічних досліджень, що охоплює методи аналізу: порівняльно-історичний, типологічний, комплексний, компонентний (системний), реконструктивний; – виявлення основних факторів, етнічних, культурних, соціальних та політичних цінностей, що спричиняють окремий культурний і політичний процес, їх історичну ретроспективу; – конкретне та предметне висвітлення суті питання чи проблеми під час викладання; – пошук найбільш оптимальних та ефективних методів подачі інформації, фактологічних матеріалів відповідно до проблеми, що вивчається.	порівняльно-історичний аналіз етнодемографічного розвитку України і сусідніх країн; • аналізувати джерела та праці видатних дослідників в галузі України і Європи; • користуватися картою України і Європи, позначати основні центри та територіальні межі проживання різних етнографічних груп; • використовувати здобуті знання на практиці.	
Компетенції соціально-особистісні: – здатність розрізняти та виокремлювати соціальну та соціокультурну канву історичного процесу на українських землях;	Знати: – основну хронологію подій спецкурсу за вибором, термінологічно-понятійний апарат дисципліни, та періодизацію повсякденного життя X – XXI ст.; – методику історичних досліджень повсякденного життя, що охоплює	Історія повсякденності у шкільних курсах історії

– здатність дати знання, уміння і практичні навички здобуття знань з історії повсякденності у шкільних курсах з історії різних хронологічних періодів (від первісного суспільства до новітньої доби) учням, гімназістам, ліцеїстам; – здатність зіставляти повсякденне життя історичних епох у контексті всесвітньої історії та історичного процесу на українських землях; – здатність вести документування, проводити соціокомунікативну роботу; – адаптативність і комунікабельність. Загальнонаукові компетенції: – базові уявлення про багатofункціональність дисципліни «Історія повсякденності в шкільних курсах історії»; – базові основи про працю школярів під керівництвом вчителя з науковою та спеціальною історичною літературою, архівними матеріалами, спостерігати, записувати, аналізувати, синтезувати, робити власні висновки, трансформувати їх у повідомлення, реферати, лекції, доповіді, наукові конкурсні роботи, статті; Інструментальні компетенції: – навички вивчення і управління соціокультурною інформацією в школі; – дослідницькі навички пошуку матеріалів із історії повсякденності в ЗОШ.	методи аналізу: порівняльно-історичний, типологічний, комплексний, компонентний (системний), реконструктивний; – організаційні форми та основні напрями соціокультурної роботи в школі; – загальну соціальну історію людства та соціальну історію окремих регіонів та історичних періодів. – сутність соціальних процесів в історії людства; які соціальні групи існували в минулому; як змінювалося соціальне становище різних соціальних станів в різні історичні періоди та у різних географічних регіонах. Вміти: – визначати сутність та теоретико-методологічні засади основ історії повсякденності в школі, чітко формулювати обґрунтовану думку, конкретизувати зміст основних понять і термінів; – застосовувати на практиці набуті знання із історії повсякденності; – залучати учнів до соціокультурної роботи як на уроках, так і в позакласній роботі; – використовувати методи прикладної соціології, демографії історичної антропології, соціальної психології, культурології. – проводити дослідження умов життя, праці та відпочинку (побуту, умов проживання, раціону харчування, способів лікування, соціальної адаптації), а також факторів, що впливають на формування свідомості та норм поведінки, учнівської молоді	
---	--	--

Професійні компетенції: – здатність підготувати майбутнього вчителя до самостійної праці в школі – здатність застосовувати важливу соціокультурну інформацію на уроках і в позаурочній діяльності; – здатність виявляти актуальні проблеми з історії повсякденності.		
Компетенції соціально-особистісні: – здатність дати знання, уміння і практичні навички здобуття знань про рідний край, про джерела цих знань, способи їх використання; – здатність до захисту історико-краєзнавчих пам'яток; – здатність вести пам'яткоохоронну роботу, зокрема в школі, ліцеї, гімназії; – адаптивність і комунікабельність. Загальнонаукові компетенції: – базові уявлення про поліфункціональність шкільного краєзнавства; – базові основи про працю школярів під керівництвом вчителя з науковою літературою, архівними матеріалами, спостерігати, записувати, аналізувати, синтезувати, робити власні висновки, трансформувати їх у повідомлення, реферати, лекції, доповіді, наукові конкурсні роботи, статті; – базові основи про шкільну музейну справу. Інструментальні	знати: – організаційні форми й основні напрями шкільної краєзнавчої роботи; – джерела й особливості вивчення в школі назв географічних об'єктів; – основні принципи і методику створення шкільного музею – законодавство України з питань шкільної музейної і пам'яткоохоронної діяльності; – основні напрями, форми і методи використання пам'яток історії і культури в навчально-виховній роботі з учнями. вміти: – визначати сутність та теоретико-методологічні засади основ шкільного краєзнавства, чітко формулювати обґрунтовану думку, конкретизувати зміст основних понять і термінів; – застосовувати на практиці набуті знання зі шкільного краєзнавства, зокрема організувати музейну роботу в школі, вести хроніку (літопис) навчального закладу, налагодити діяльність краєзнавчого гуртка тощо; – залучати учнів до історико-краєзнавчої роботи як на уроках, так і в позакласній роботі; – підготувати себе, у разі потреби, до туристично-гурткової роботи в школі.	Основи шкільного краєзнавства

компетенції: – навички вивчення і управління історико-краєзнавчою інформацією в школі; – дослідницькі навички пошуку матеріалів з історії, етнографії рідного краю. Професійні компетенції: – здатність підготувати майбутнього вчителя до самостійної краєзнавчої праці в школі – здатність застосовувати краєзнавчу інформацію на уроках і в позаурочній діяльності; – здатність виокремлювати історико-краєзнавчий феномен в науково-дослідній роботі; – здатність пропонувати та обґрунтовувати складові історико-краєзнавчої роботи в школі.		
Компетентності соціально-особистісні: – аналітичність, здатність до системного мислення; – відповідальність, точність, всесторонність узагальнень суспільних і галузевих знань ; – уважність та якість виконання роботи; Загальнонауківі компетентності: – базові знання з основ історії та практики історичної освіти в Україні; – знання загально історичного процесу творення та освітньої системи, її ідеології і спрямованості; – розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства в контексті освітнього історичного	Знати: – основні історичні етапи розвитку української історико-педагогічної галузі; – методологічні підходи в оцінці і ролі педагога-історика; – базові факти і хронологію подій, що визначили характер розвитку історичної науки та її відображення у навчальних курсах; – біографію та педагогічний вклад провідних істориків і вчителів у розвиток історичних знань. Вміти: – застосовувати набуті знання для аналізу історико-фактологічних подій суспільного розвитку українського народу у XX ст., виявлення його закономірностей та причинно-наслідкових зв'язків; – узагальнювати історичний матеріал,	Українські освітяни у суспільному житті України XX – поч. XXI ст.

виховання; Інструментальні компетентності: – здатність до аналітичної роботи та методів порівняльного аналізу; – вміння працювати з текстами офіційних документів та законодавчих актів; – навички роботи з інформаційно-пошуковими системами; – системний підхід до аналізу педагогічного досвіду та професійних методик відомих українських істориків. Професійні компетентності: – здатність визначати основні тенденції розвитку української історичної освіти; – інституційний підхід до аналізу ефективності діяльності державних органів освіти і науки; – застосування прогностичного методу моделювання перспектив історичної освіти у сучасній Україні.	робити висновки на основі аналізу різноманітних історичних джерел; – вести пошук, накопичення та систематизацію наукових публікацій, працювати з міждисциплінарним масивом наукової інформації; – реферувати сутність сучасних наукових концепцій, стосовно інноваційних і перспективних напрямків розвитку української педагогічної галузі; – аргументовано із залученням фактологічного матеріалу розробляти прогноз перспективного розвитку історичної освіти в українській державі;	
Компетенції соціально-особистісні: – формувати всебічно і гармонійно розвинену особистість, людину, що органічно поєднує в собі національну гідність, духовне багатство та моральну чистоту; – сприяти виробленню гуманістичних, національно-патріотичних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності – вдосконалення інтелектуального й	Знати вітчизняні і зарубіжні дослідження сутності компетентності; логіку формування компетентісно орієнтованого освітнього середовища; структуру компетентісного підходу у освітньому середовищі; умови реалізації компетентісного підходу в навчальному процесі; знати чинники, які впливають на відбір та ідентифікацію компетентностей; методологічні і теоретичні засади компетентісно орієнтованої освіти, питання реалізації компетентісного підходу в шкільному навчанні, проблеми компетентісно орієнтованої підготовки майбутніх вчителів історії України;	Компетентісний підхід у професійній підготовці вчителя історії

культурного розвитку особистості, формування в неї здатності адекватно реагувати на запити часу; – креативність, самоповага, ініціативність, реалістичність;. Загальнонаукові компетенції: – сформувати базові знання та необхідні предметні компетенції з курсу; – вивчення закономірностей навчання історичних дисциплін; методів та прийомів проведення занять з історії; прийомів активізації розумової діяльності школярів з використанням компетентнісного підходу. Інструментальні компетенції: – дослідницькі навички; – змістити акценти у своїй навчально-виховній діяльності із інформаційної до організаційно-управлінської площини; – оцінка різних версій й думок про компетентнісний підхід; – володіння термінологічно-понятійним апаратом. Професійні компетенції: – поінформованість з проблем інновацій в галузі освіти, використання різноманітних освітніх технологій і засобів навчання; створення ефективних механізмів запровадження компетентнісного підходу; – вжиття корекційних заходів, спрямованих на підвищення якості навчання історії; – працювати з науково-методичними посібниками; – здійснювати моніторинг і	вміти здобувати, аналізувати інформацію, отриману з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення; застосувати ідеї та концепції компетентнісного підходу для вирішення різноманітних освітніх завдань; впроваджувати компетентнісний підхід у освітні заклади різного типу; розробляти програми саморозвитку на основі компетентнісного підходу; формувати у майбутніх учителів компетентності з діагностики обдарованості учнів загальноосвітніх шкіл; неперервно аналізувати і корегувати свою діяльність; оцінювати результати навчальної діяльності учнів у контексті компетентнісного підходу та ін.	
---	---	--

контроль освітньої діяльності у контексті компетентісного підходу.		
Компетенції соціально-особистісні: – формувати всебічно і гармонійно розвинену особистість, людину, що органічно поєднує в собі національну гідність, духовне багатство та моральну чистоту; – сприяти виробленню гуманістичних, національно-патріотичних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності – формування суспільних ідеалів та громадянських позицій; – креативність, – творчий підхід у викладанні історичних дисциплін через вивчення історичних постатей. Загальнонаукові компетенції: сформувати базові знання та необхідні предметні компетенції з курсу; складання і використання схеми-портрета; сприйняття учнями історичної постаті як живої людини, яка зростала, формувалась як особистість та діяла в певних історичних обставинах, у тісному зв'язку з суспільним класом чи класовою групою, інтереси якої вона виражала. Інструментальні компетенції: – дослідницькі навички; – навички роботи з різними джерелами інформації;	Знати біографії історичних діячів, їх систему поглядів, діяльність; оцінки сучасників історичних постатей; варіанти організації роботи учнів з вивчення історичної постаті; зміст понять “історична постать”, “висвітлення історичних постатей у шкільних курсах історії”; основні тенденції та суперечності у висвітленні видатних історичних діячів; критерії відбору матеріалу про історичні постаті до навчальних програм, підручників та посібників, методичні прийоми його структурування та розташування, основні прийоми висвітлення історичних постатей у навчальному тексті та розповіді вчителя; методику складання та використання схем-портретів; інноваційні методи та прийоми навчання, у тому числі елементи дискусії, драматизації, інсценізації; вивчення історичних осіб через застосування дидактичних ігор. Вміти скласти історичний портрет; розв'язувати біографічні задачі; скласти біографічні довідки; виконання оцінних дій різної складності щодо видатної історичної особистості не лише за результатами її діяльності та значущістю цієї діяльності для соціальної групи, народу, країни, а й за її впливом на подальший хід подій, на інших людей, на нові покоління; використовувати різні види наочності; відбирати для характеристик історичних осіб такий фактичний матеріал, який вимагає осмислення, і підводити учнів у такий спосіб до світоглядних висновків; встановлювати паралелі між подіями минулого, що пов'язані з діяльністю особи, та сучасністю; написати	Методичні засади висвітлення історичних постатей у шкільних курсах історії

– володіння термінологічно-понятійним апаратом. Професійні компетенції: – засвоєння інформації про життя й діяльність історичного діяча в усій їх суперечливості та складності в контексті суспільних процесів; – працювати з науково-методичними посібниками; – "будувати" образ історичної постаті, простежуючи процес формування особистості, її боротьбу з обставинами і самою собою.	реферати, повідомлення, есе, твори.	
Компетенції соціально-особистісні: – здатність та сприйняття інформації з військової історії; – здатність до вивчення досвіду національних збройних сил; – здатність вести документування, тезаврування, комунікативну роботу; – адаптивність і комунікабельність. Загальнонаукові компетенції: – базові уявлення про військову історію України; – базові основи про національні збройні сили України. Інструментальні компетенції: – навички управління інформацією з міліарної історії; – дослідницькі навички. Професійні компетенції: – здатність виявляти актуальні проблеми з національної військової історії;	знати: напрямки дослідження війни (історія війни, воєнне мистецтво, воєнна думка, побудова війська, озброєння війська); стан розробки історії українського воєнного мистецтва в історіографії; перебіг військових дій на Україні; діяльність відомих українських військових полководців; особливості організації, стратегії, тактики, озброєння війська різних періодів національної. вміти: визначати причини і соціально-економічні умови виникнення кожної війни, рушійні сили, які беруть у них участь, політичну мету і характер війни; аналізувати хід воєнних кампаній, операцій і боїв, їх політичні і воєнні результати, розкривати причини перемог і поразок, визначати вплив даної війни на розвиток суспільства і ін.; характеризувати особливості побудови збройних сил України у різний період їхнього існування; користуватись джерелами з історії українського військового мистецтва.	Історія українського війська в шкільних курсах історії

– здатність пропонувати та обґрунтовувати складові актуальних проблем національної військової історії на основі теоретико-методологічного аналізу.		
---	--	--

Ректор

І.Є. Цепенда